

**BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI
JEZIK I KNJIŽEVNOST**

*Predmetna komisija
Doc.dr. Edina Murtić
Aida Bešliagić Jašarević
Lejla Tuće*

**KATALOG PITANJA
za eksternu maturu – srednja škola**

Sarajevo, mart 2017.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	3
2. OPĆI CILJEVI ISPITA I ISHODI.....	3
A) KNJIŽEVNOST	3
B) JEZIK	4
3. VRSTE ZADATAKA I OCJENJIVANJE.....	5
4. UPUTSTVA ZA TESTIRANJE.....	5
5. KATALOG SA PITANJIMA.....	7
TEORIJA KNJIŽEVNOSTI.....	7
ANTIČKA KNJIŽEVNOST.....	9
STARE ISTOČNJAČKE KNJIŽEVNOSTI.....	12
SREDNJOVJEKOVNA KNJIŽEVNOST BOSNE I HERCEGOVINE.....	13
HUMANIZAM I RENESANSA.....	14
USMENA NARODNA KNJIŽEVNOST.....	16
KNJIŽEVNOST NA ORIJENTALNIM JEZICIMA.....	18
BAROK I MANIRIZAM.....	19
KLASICIZAM, RACIONALIZAM I PROSVJETITELJSTVO U EVROPSKOJ KNJIŽEVNOSTI.....	20
ROMANTIZAM U EVROPSKOJ KNJIŽEVNOSTI.....	21
ROMANTIZAM U KNJIŽEVNOSTI JUŽNOSLAVENSKIH NARODA.....	23
REALIZAM U EVROPI.....	25
REALIZAM KOD JUŽNOSLAVENSKIH NARODA.....	27
MODERNA U SVJETSKOJ KNJIŽEVNOSTI.....	28
MODERNA U JUŽNOSLAVENSKIM KNJIŽEVNOSTIMA.....	29
KNJIŽEVNOST IZMEĐU DVA SVJETSKA RATA U EVROPI.....	30
JUŽNOSLAVENSKE KNJIŽEVNOSTI IZMEĐU DVA SVJETSKA RATA.....	30
SAVREMENA SVJETSKA KNJIŽEVNOST.....	32
SAVREMENA KNJIŽEVNOST U JUŽNOSLAVENSKIM KNJIŽEVNOSTIMA.....	33
POSTMODERNA U SVJETSKOJ KNJIŽEVNOSTI.....	36
POSTMODERNA U BOSANSKOHERCEGOVAČKOJ KNJIŽEVNOSTI.....	36

PRAVOPIS.....	38
FONETIKA I FONOLOGIJA.....	41
MORFOLOGIJA.....	42
SINTAKSA.....	45
SEMANTIKA.....	47
ZADACI POVEZIVANJA.....	48
RJEŠENJA ZADATAKA.....	50
PRIMJERI URAĐENIH TESTOVA.....	64
LITERATURA	84

1. UVOD

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost je obavezan predmet na eksternoj maturi u Kantonu Sarajevo. Učenici nakon završene srednje škole (četverogodišnje obrazovanje) polažu eksternu maturu. Eksternom maturom se provjeravaju znanja, sposobnosti i vještine stečene tokom srednjeg četverogodišnjeg gimnazijskog obrazovanja. S tim u vezi izrađen je Katalog zadataka za polaganje ispita eksterne mature iz predmeta Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost koji obuhvata najvažnije programske sadržaje iz maternjeg jezika i književnosti, što će poslužiti učenicima kao kvalitetna osnova za pripremanje ispita. Katalog zadataka za polaganje eksterne mature temeljni je dokument ispita u kojem su navedeni opći ciljevi ispita, struktura testa zasnovana na kompetencijama definisanim Nastavnim planom i programom za gimnazije, pravila izrade testa, literatura i zadaci kao i označeni brojevi rješenja zadataka.

OPĆI CILJEVI I ISHODI

Eksterna matura je ispit kojim se želi provjeriti nivo usvojenih znanja i stepen sposobnosti koje su učenici razvili u toku gimnazijskog obrazovanja, a u skladu s ciljevima i zadacima postavljenim kada je u pitanju proučavanje maternjeg jezika i književnosti, prema Nastavnom planu i programu gimnazijskog obrazovanja.

Pri izradi kataloga za eksternu maturu za Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost uzeti su u obzir i ishodi znanja navedeni u Zajedničkoj jezgri Nastavnih planova i programa (ZJNPP), a koji podrazumijevaju kompetencije: komunikacijska kompetencija, informatička pismenost, učiti kako se uči, društvena i građanska kompetencija, samoinicijativa i poduzetnička kompetencija, kulturna svijest i kreativno – produktivna kompetencija (Agencija za predškolsko, osnovno i srednjoškolsko obrazovanje, Mostar, 2013.), u ishode znanja koji će se provjeravati eksternom maturom uvršteni su i sljedeći:

A. KNJIŽEVNOST

U oblasti književnosti učenici / učenice bi trebali / trebale:

- razlikovati narodu / usmenu od umjetničke / pisane književnosti;
- prepoznavati vrste i obilježja narodnih / usmenih pjesama;
- poznavati formalne i suštinske osobenosti književnih rodova;
- poznavati nazive književnih vrsta;
- definirati književne vrste;

- prepoznaje i objašnjava ključne ideje teksta i njihovih razrada; rezimira ključne ideje na osnovu detalja koji ih dokazuju;
- analizira likove, događaje i ideje, njihove međudnose u tekstu;
- utvrđuje kako tačka gledišta ili namjera utječe na oblikovanje sadržaja i načina pisanja teksta;
- prepoznavati osjećanja izražena u lirskoj pjesmi,
- uočavati i određivati stilska izražajna sredstva;
- prepoznati vrstu pjesme prema motivu;
- primjenjivati znanja o organizaciji strofe i stiha;
- prepoznavati i određivati vrstu pjesme prema obliku;
- prepoznavati naslov djela, ime autora i vrstu književnog djela na osnovu datog odlomka;
- povezivati naziv djela i ime autora;
- povezivati vrstu i naziv književnog djela;
- povezivati književni period i autora književnog djela;
- povezivati likove i književno djelo;
- definisati pojam epskih vrsta različitog porijekla;
- prepoznavati motive i kompoziciju;
- karakterizirati lik na osnovu datog odlomka;
- razlikovati pojedine dramske vrste;
- prepoznavati suštinu dramske radnje, dramskog sukoba, odlike dramskog govora (monolog i dijalog);
- odrediti kompoziciju dramskog djela;
- poznavati određene pojmove iz medijske kulture (televizija, štampa, snimanje filma, strip).

B. JEZIK

U oblasti jezika učenici / učenice bi trebali / trebale:

- poznavati historijski razvoj maternjeg jezika;
- poznavati razvoj i vrste pisma;
- definisati pojam jezika kao sredstva za sporazumijevanje, pojam standardnoga jezika;
- definisati i razlikovati jezičke jedinice;
- prepoznavati, razlikovati, tumačiti i primjenjivati glasovne promjene i odstupanja;

- poznavati osnovna pravila akcentovanja (vrste akcenta / naglasaka, mjesto akcenatske cjeline);
- akcenat / naglasak u riječi, naglašene / akcentirane i nenaglašene / neakcentirane riječi;
- poznavati i razlikovati vrste riječi i znati njihove morfološke osobine (značenja, promjene, gramatičke kategorije i leksičke osobine);
- prepoznavati tvorbu riječi (prefiks, sufiks, korijen riječi, načini tvorbe riječi);
- poznavati i razlikovati službu / funkciju riječi u rečenici;
- razumjeti i primjenjivati načine sklapanja jednostavnih rečenica u složenu;
- razumjeti i prepoznavati odnose među klauzama u složenoj rečenici;
- prepoznavati vrste nezavisnosloženih rečenica i znati tipične veznike
- prepoznavati vrste zavisnosloženih rečenica;
- poznavati i primjenjivati osnovna pravopisna pravila (upotreba velikog i malog slova, sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi, upotreba riječice ne, pisanje riječi s glasovima: č,ć, dž, đ, j, h, je/ije/e/i, interpunkcijski znakovi, pisanje skraćenica, upravni i neupravni govor);
- primjenjivati osnovna znanja iz oblasti leksikologije i vladati leksikom svoga jezika;
- prepoznavati različite funkcionalne stilove;
- razumije kako jezik funkcionira u različitim kontekstima i zna napraviti odgovarajući izbor forme, rječnika i stila pri pisanju.

3. VRSTE ZADATAKA I OCJENJIVANJE

U testu su upotrijebljeni zadaci objektivnog tipa sa davanjem odgovora na pitanje kojim se traži precizno navođenje podataka;

- dvočlanim izborom (DA/NE);
- višečlanim izborom (tri, četiri ili pet ponuđenih odgovora): a) prepoznavanjem tačne tvrdnje i b) zaokruživanjem tačnog odgovora na osnovu ponuđenih rješenja.

4. UPUTSTVO ZA TESTIRANJE

Vrijeme rješavanja zadataka je 90 minuta. Pisati se može nalivperom ili hemijskom olovkom.

U pisanju se moraju koristiti isključivo pisana slova. Treba paziti da rad bude pregledan i čitljiv. Broj bodova koji se može osvojiti je 10. Svaki zadatak je bodovan jednim bodom.

Zadatak, koji se sastoji iz dva, tri ili četiri dijela boduje se, također, jednim bodom (npr. $2 \times 0,50 = 1$ bod).

Zadatak će se vrednovati sa 0 bodova ako je:

- netačan,
- zaokruženo više odgovora, a traži se jedan i
- nečitko i nejasno napisan.

**PITANJA IZ KATALOGA ZA BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK
I KNJIŽEVNOST**

SREDNJE ŠKOLE – KATALOG A – GIMNAZIJE

ŠKOLSKA 2016/17. godina

KNJIŽEVNOST

TEORIJA KNJIŽEVNOSTI

1. Izučavanje i tumačenje književnosti ima različite vidove, a tri se smatraju osnovnim.

To su: _____

2. Dopuni rečenicu.

Metatekst je _____ .

3. Pridruži osobinu koja karakteriše određeni književni rod dopisujući slovo na crti ispred.

osobine

epika _____

a) naracija, fabula

b) ritmičnost, emocionalnost

lirika _____

c) opširnost, objektivnost

d) pjesnička slika, jezgrovitost

4. Dopiši književni period koji nedostaje.

barok (17. st.)

klasicizam (17/18. st.)

_____ (18. st.)

romantizam (18/19. st.)

_____ (19.st.)

moderna (od sredine 19 st. do I svjetskog rata)

5. Prepoznaj stilsku figuru.

“Posljednja blijeda zelen jesenjih trava”

“*Stećak*” Skender Kulenović

6. Pojasni pojmove:

a) trivijalna književnost _____

b) parodija _____

7. Pročitaj stihove i odgovori.

(zaokruži slovo ispred tačnog odgovora)

U navedenim stihovima označena je stilska figura:

„*I cvrči, cvrči cvrčak na čvoru crne smreče*“

„*Cvrčak*“, Vladimir Nazor

a) metafora

b) onomatopeja

c) personifikacija

d) hiperbola

8. Pripovjedne forme su:

(zaokruži slovo ispred tačnog odgovora)

a) ich – forma i er – forma

b) du – forma i ich – forma

c) ihr – forma i er – forma

9. Dopuni odgovore u sljedećim rečenicama.

1. Ako pjesma ima ukupno četrnaest (14) stihova, najčešće raspoređenih u dva katrena i dvije tercine, nazivamo je _____.

2. Malu ritmičko - intonacijsku pauzu koja dijeli stih na dva dijela nazivamo _____.

10. U sljedećem primjeru prepoznaj o kojoj stilskoj figuri je riječ.

(zaokruži slovo ispred tačnog odgovora)

„*Bolji su svoji krševi i goli, no cvjetna polja kud se tuđin kreće.*“

„Ostajte ovdje“, Aleksa Šantić

- a) poređenje
- b) kontrast
- c) metonimija
- d) personifikacija

11. Vrste komedije su:

(zaokruži slovo ispred tačnog odgovora)

- a) Komedija naravi, komedija situacije i društvena komedija.
- b) Komedija likova, komedija naravi i ljubavna komedija.
- c) Komedija situacije, ljubavna komedija i društvena komedija.

12. U sljedećem primjeru prepoznaj o kojoj stilskoj figuri je riječ.

(zaokruži slovo ispred tačnog odgovora)

„Da se jadna za zelen bor hvatim

I on bi se zelen osušio.....“

(narodna pjesma)

- a) paradoks
- b) poređenje
- c) hiperbola
- d) metafora

ANTIČKA KNJIŽEVNOST

1. Dopuni rečenice tačnim odgovorima.

a) Najpoznatiju antičku epopeju spjevao je Vergilije. Ona govori o junaku Eneji koji luta morem nakon učešća u Trojanskom ratu i osniva grad Rim. O tom ratu govori i Homerovo djelo „Ilijada“ koje je po formi _____ .

b) Antičkim idealima u vidu poštivanja dramske forme (dramskih jedinstava i drugih bitnih odlika) vraća se književno razdoblje koje započinje u drugoj polovini 17. stoljeća i koje traje do polovine 18. stoljeća, a naziva se _____ .

2. Pažljivo pročitaj odabrani odlomak, a nakon toga odgovori na pitanja koja slijede.

„Izmena draga, sestro moja, da li znaš, imade li na svijetu jošte kakav jad, što ne svali na pleme Edipovo Zeus. Jer nema ničeg ružnog niti sramotnog, ni bolnog, niti bijednog, niti nečasnog, čeg ne bi bilo među ovim našim zlom. Pa i sad kažu, da je opet vladar naš objavio po gradu neku zapovijed. Da l' znaš il' ne znaš vijest, da bratu mom i tvom namjenjuje se kob ko stvoru dušmansom?”

1. Ko je autor djela iz kojeg je ponuđen odlomak?

(zaokruži slovo ispred tačnog odgovora)

- A. Vergilije
- B. Sofoklo
- C. Eshil
- D. Homer

2. Odlomak iz odabranog književnog djela pripada:

- A. komediji
- B. tragediji
- C. pastoralu
- D. baladi

3. Dopuni rečenicu.

Antičko književno razdoblje možemo podijeliti na dvije velike stare književnosti, a to su helenska/ _____ i _____ književnost.

4. Nabroj tri grčka mita.

5. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Vergilije, poznati antički pjesnik, napisao je čuvenu „Eneidu“, a ovaj ep govori o potrazi za novom domovinom trojanskog junaka:

- a) Hektora
- b) Parisa
- c) Eneje

d) Prijama

6. Poveži najpoznatije rimske pjesnike sa njihovim djelima:

- 1) Ovidije _____ „Eneida“
2) Vergilije _____ „Metamorfoze“
3) Horacije _____ „Poslanice“

7. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

1. Homerovi epovi, kao i cijela antička književnost, izražavaju jedno posebno, historijski uvjetovano shvaćanje svijeta, koje nazivamo:
- a. biblijskim
 - b. mitskim
 - c. helenskim
 - d. antičkim
2. Izraz „Sizifov posao“ danas označava:
- a. iskušenje
 - b. mudrost
 - c. uzaludan posao
 - d. licemjerje

8. Pažljivo pročitaj stihove iz Homerove „Ilijade“, a potom zaokruži slova pored tačnih odgovora.

*„On je pogladi rukom, progovori i riječ joj rekne:
Nemoj, premila ženo, žalostiti se u srcu svome
Odveć, jer ka Hadu niko me neće preko sudbine
Poslat; a čovjek mislim da nije utekao ni jedan
Smrti, ni junak ni rđa, kad jednom se na svijet rodi.“*

„Ilijada“, Homer

1. Kojoj književnoj vrsti pripada Homerova „Ilijada“?
- A. poemi
 - B. epskoj pjesmi
 - C. epu

2. Kojem književnom periodu pripadaju Homerova djela?

- A. baroku
- B. antičkoj književnosti
- C. klasicizmu

9. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora. (dva odgovora su tačna)

Najznačajniji grčki tragičari su:

- A. Sofoklo
- B. Euripid
- C. Sapfa
- D. Arhimed

STARE ISTOČNJAČKE KNJIŽEVNOSTI

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

„*Rustem i Suhrab*“ napisao je:

- a) Omer Hajjam
- b) Firdusi (Firdausi)
- c) Plaut

2. Dopuni rečenice.

Priče iz „*1001 noći*“ pripadaju _____ književnosti.

Osim priča u zbirci se nalaze _____.

Priče iz „*1001 noći*“ preveo je na bosanski jezik _____.

3. Pažljivo pročitaj navedeni odlomak, a potom:

Dopuni rečenicu!

„*Enkidu, prijatelju mojih mladih godina!*“

*Tu leži sada panter stepe koji je sve učinio
da se uspnemo na Brijeg Bogova,
da oborimo i ubijemo nebeskog bika,
da savladamo Humbabu,
koji je stanovao u Kedrovoj Šumi.
Kakav te je to duboki san sada uhvatio?
Tako si mračan i ne čuješ me više!“*

Književni lik koji je predstavljen kao heroj u epu zove se _____.

4. Dopuni rečenicu.

„Gilgameš“ je _____ spjev, zapisan _____ pismom na 12
_____ .

SREDNJOVJEKOVNA KNJIŽEVNOST BOSNE I HERCEGOVINE

1. Dopuni rečenice.

Tvorci prvog slavenskog pisma su _____ .

Oni su glagoljicu stvorili po ugledu na _____ pismo.

2. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Prvo slavensko pismo je:

- a) ćirilica
- b) latinica
- c) glagoljica

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Natpisi na nadgrobnim spomenicima nazivaju se:

- a) epigrami
- b) epitafi
- c) epistole

4. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Naš je jezik:

- a) istočnoslavenski
- b) južnoslavenski
- c) zapadnoslavenski

5. Dopuni rečenicu.

Najstariji pisani spomenik u BiH je _____ pisana _____, _____ godine.

HUMANIZAM I RENESANSA

1. Dopuni rečenicu.

Humanizam je pokret koji budi interes za kulturu u kojoj je u središtu pažnje bio _____ i život na _____ svijetu.

2. Pažljivo pročitaj stihove, a zatim zaokruži tačne odgovore:

*„Što ćutim, što je, ako ljubav nije?
Al' ako je ljubav, Bože, što je ona?
Ako je dobra, zašto je zlu sklona?
Ako je zla, zbog čega slatka mi je?“*

„Kanconijer“, Frančesko Petrarka (Francesco Petrarca)

1. Koju pjesničku formu koristi Petrarka u zbirci pjesama „*Kanconijer*“?

- a) elegiju
- b) himnu
- c) sonet
- d) ditiramb

2. U kojem je književnost razdoblju stvarao Petrarka?

- a) romantizmu
- b) realizmu
- c) baroku
- d) humanizmu i renesansi

3. Dopuni rečenice.

Đovani Bokačo (Giovanni Boccaccio) je autor djela _____, prve zbirke _____ u evropskoj književnosti. U ovom djelu ispričano je ukupno _____ priča.

4. Zaokruži jedan od ponuđenih odgovora.

1 - Parodija je književno djelo u kojem se oponašaju stilske karakteristike, manir i konvencije nekog autora, s ciljem da se učine smiješnim. TAČNO NETAČNO

2 - Parodičko izobličenje duha jedne vrste književnosti, tj. izvrgavanje ruglu viteških romana prisutno je u djelu:

- a) Jadi mladog Vertera (Werthera)
- b) Don Kihot (Don Quijote)
- c) Evgenije Onjegin

5. Koja se od sljedećih rečenica odnosi na književnoumjetničko stvaralaštvo V. Šekspira (W. Shakespeare)?

- a) Šekspir (Shakespeare) je odstupao od klasicističkih načela, želeći drame osloboditi antičkih uzora
- b) Šekspir (Shakespeare) se pridržavao načela triju jedinstava jer se ugledao na antičke uzore
- c) Šekspir (Shakespeare) je stvarao realističke likove i drame s namjerom da kritizira građanski moral
- d) Šekspirovi (Shakespeare) likovi nisu u neposrednom, razgovorno funkcionalnom dijalogu na sceni

6. Odgovori na postavljena pitanja.

„Biti, ili ne biti – to je pitanje.

Da li je časnije u duši trpjeti

Metke i strelice silovite sudbine,

Il pograbit oružje protiv mora jada,

Oduprijeti im se i pobijediti?“

- a) Naziv djela iz kojeg je odlomak _____ .
- b) Autor djela je _____ .

7. Dopuni rečenicu.

Renesansa se kao književni pravac javlja u _____ stoljeću.

8. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Šta znači riječ renesansa:

- a) vjerovanje
- b) preporod
- c) individualnost

9. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Djelo „*Božanstvena komedija*“ sastoji se iz :

- a) dva dijela
- b) tri dijela
- c) četiri dijela

10. Dopuni rečenicu.

Danteova „*Božanstvena komedija*“ napisana je kao _____ spjev i sadrži _____ pjevanja.

11. „*Božanstvenu komediju*“ sačinjavaju tri dijela. Navedi koja!

12. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Glavni likovi Bokačova (Boccacciova) „*Dekameron*“ su:

- a) sedam djevojaka i tri mladića
- b) sedam mladića
- c) sedam djevojaka

USMENA NARODNA KNJIŽEVNOST

1. Pročitaj odlomak i odgovori na pitanja.

“Šta se b'jeli u gori zelenoj?
Al' je snijeg, al' su labudovi?
Da je snijeg, već bi okopnio,
labudovi već bi poletjeli.
Nit' je snijeg nit' su labudovi,
Nego šator age Hasan-age...”

1. „*Hasanaginica*“ je naša poznata:

(zaokruži slovo ispred tačnog odgovora)

- a) balada
- b) romansa
- c) sevdalinka
- e) poema

2. Koja je stilska figura dominantna u ovom odlomku? _____

2. Pročitaj pažljivo odlomak koji slijedi pa odgovori na pitanja.

*“Bogom braćo, do dva pobratima,
Spustite ga pred moje dvorove –
Da ga jadna mrtva cjelivam,
Kad ga nisam živa poljubila!”
Spustiše ga pred Mejrine dvore,
K njemu Mejra živa primaknula,
Mrtva Mejra crnoj zemlji pala.
Sabljama joj sanduk satesaše.
Kad Omera od dvora pon'ješe,
Tada Mejru u sanduk spustiše;
Kad Omera na groblje don'ješe,
Tada Mejru od dvora pon'ješe;
Kad Omera u raku spustiše,
Tada Mejru na groblje don'ješe;
Kad Omera zemljicom posuše,
Tada Mejru u raku spustiše.
Tu se tuku do dv'je stare majke
I proklinju i staro i mlado
Ko rastavi i milo i drago.“*

a) Pjesma „*Smrt Omera i Merime*“ je balada, a one se po formi i sadržaju narodnih djela ubrajaju u _____ pjesme.

b) U stihu: „*Sabljama joj sanduk satesaše*“, ponavlja se grupa bliskih suglasnika. Kako se zove ta stilska figura? _____

3. Dopuni rečenicu i zaokruži tačan odgovor.

1. „Čamdži Mujo i lijepa Uma“ pjesma je _____ prve pjesnikinje koja je pisala na bosanskom jeziku.

2. Poseban vid bošnjačke književnosti na narodnom jeziku predstavljaju tzv. *krajiška pisma*.

Takvo pismo je 1684. godine Petru Smiljaniću napisao kapetan udbinski i lički, a zvao se:

- a) Tale Ličanin
- b) Alija Đerzelez
- c) Mustaj - beg Lički

4. Dopuni sljedeću rečenicu.

Epski destercac je _____ kojim su ispjevane _____ pjesme južnoslavenskih naroda.

5. Dopuni sljedeću rečenicu.

Lirski destercac je _____ kojim su ispjevane _____ pjesme južnoslavenskih naroda.

6. Dopuni sljedeće rečenice.

Sevdalinka je _____ nastala u gradskoj sredini u Bosni i Hercegovini.

Razvila se u periodu _____.

7. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Anegdota je kratka duhovita priča o nekoj poznatoj ličnosti ili događaju.
- b) Anegdota je priča o čudesnim fantastičnim događajima.
- c) Anegdota je priča o događaju u svijetu stvorenom u mašti.
- d) Anegdota je metaforički i alegorijski karakter u usmenoj književnosti.

KNJIŽEVNOST NA ORIJENTALNIM JEZICIMA

1. Dopuni rečenice.

a) Alhamijado književnost pisana je na _____ jeziku i _____ pismom.

b) Muhmed Hevajja Uskufija, bosanski alhamijado pjesnik, napisao je prvi _____ 1631. godine.

2. Dopuni rečenicu.

Divan je _____ jednog pjesnika , koja sadrži više različitih pjesničkih oblika, ali koju objedinjava jedan isti _____ sadržaj.

3. Dopuni rečenicu.

„Što se zabilježi ostaje, što se pamti nestaje“ napisao je _____ autor _____.

4. Pažljivo pročitaj odlomak i odgovori na postavljena pitanja.

„ Trećeg dana mjeseca hazirana (juna) pala je u bližoj okolini Sarajeva jaka kiša praćena ledom, usljed čega je nadošla bujica i poplavila sarajevske sokake. Voda je dovaljala kamenje i mnogo drugog materijala, pa je, na primjer u Ćemaluši voda bila do pojasa i tekla kao rijeka, a i u drugim ulicama bilo je slično. Ova bujica je prčinila izvjesnu štetu, ali je korist bila deset puta veća od štete, jer je bujica za pola sata odnijela sve smetlje koje se zadržavalo ulicama možda i od unazad deset godina.“

Kako se zove književna vrsta u kojoj se iznose događaji hronološkim redom, odnosno jedan za drugim, ali i događaji savremenosti?

5. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

„Gazel o Mostaru“ napisao je:

- a) Muhamed Nerkesi Sarajlija
- b) Hasan Kaimija
- c) Derviš – paša Bajezidagić
- d) Fevzija Mostarac

BAROK I MANIRIZAM

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Šta znači riječ barok ?

- a) Obnovu stare humanističke škole.
- b) Sitnozrnaste neobrađene biserne perle.
- c) Umjetnički manir.
- d) Crna noć.

2. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Pedro Calderon de la Barka (Pedro Calderon de la Barca) napisao je djelo:

- a) „Život je san“
- b) „Evgenije Onjegin“
- c) „Jadi mladog Vertera“ („Jadi mladog Werthera“)
- d) „Evgenija Grande“

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Predstavnici baroka u hrvatskoj književnosti su:

- a) Marin Držić
- b) Miroslav Krleža
- c) Ivan Gundulić
- d) Vesna Parun

4. Dopuni rečenicu.

Sigismundo je glavni lik djela _____.

**KLASICIZAM, RACIONALIZAM I PROSVJETITELJSTVO U
EVROPSKOJ KNJIŽEVNOSTI**

1. Dopuni rečenicu.

Klasicizam najviše dolazi do izražaja u _____, jer je bio u skladu sa dominantnim filozofskim učenjem toga doba tzv. _____.

2. Zaokruži slovo ispred tačanog odgovora.

Za klasicističku poetiku u drami naročito je karakteristično pravilo:

- a) dva jedinstva
- b) tri jedinstva
- c) sloboda pisanja
- d) četiri jedinstva

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Pisci klasicizma su:

- a) Žan Rasin (Jean Racine)
- b) Aleksandar Sergejevič Puškin
- c) Sofoklo
- d) Molijer (Moliere)

4. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Nasuprot baroku, koji je afirmirao slobodu fantazije, klasicizam je isticao značaj razuma, tj. jasnog i logičkog mišljenja, koje treba da upravlja svime, pa i pjesničkim stvaranjem. „*Učite se misliti, pa potom pisati*“ savjetovao je pjesnicima autor „*Poetike*“ iz 1674.godine

- a) Nikola Boalo (Nicolas Boileau)
- b) Rene Dekart (Rene Descartes)
- c) Žan Rasin (Jean Racine)

5. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Rene Dekart (Rene Descartes) je smatrao da:

- a) Slobodno razmišljanje glavni instrumen spoznaje .
- b) Razum i razumsko mišljenje glavni instrument spoznaje i da se pomoću njega, analitičkim putem mogu otkriti univerzalni, vječni i nepromjenljivi zakoni istine, morala i ljepote.

6. Dopuni rečenicu.

Harpagon je glavni lik _____ komedije _____.

7. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Francuski komediograf i glumac je:

- a) Žan Rasin (Jean Racine)
- b) Pedro Kalderon de la Barka (Pedro Calderon de la Barca)
- c) Molijer (Moliere)
- d) Gete (Goethe)

8. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Djelo „*Kandid*“ napisao je:

- a) Pedro Kalderon de la Barka (Pedro Calderon de la Barca)
- b) Volter (Voltaire)
- c) Žan Rasin (Jean Racine)
- d) Molijer (Moliere)

ROMANTIZAM U EVROPSKOJ KNJIŽEVNOSTI

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Romantizam se kao književni i umjetnički pokret javio u vrijeme koje je obilježeno velikim revolucionarnim preokretima, najprije:

- a) Francuskom revolucijom
- b) Oktobarskom revolucijom
- c) Berlinskim kongresom
- d) Drugim svjetskim ratom

2. Odgovori.

Romantičari u evropskoj književnosti njeguju tri kulta, koji su to?

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Roman „*Patnje mladog Vertera*“ („*Patnje mladog Werthera*“), *Gete (Goethe)* je objavio 1774. godine i pisan je u formi:

- a) epistolarnog romana
- b) romana
- c) drame

4. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Roman „*Evgenije Onjegin*“ pisan je kao:

- a) drama
- b) roman
- c) roman u stihu

5. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

„*Zvonar Bogorodične crkve u Parizu*“ i „*Jadnici*“ djela su francuskog pisca:

- a) Viktora Igoa (Victor Hugo)
- b) Johana V. Getea (Johann Wolfgang Goethe)
- c) Hajnriha Hajnea (Heinrich Heine)

6. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Kako se naziva jedna od zbirka lirske poezije u svjetskoj književnosti autora Hajnriha Hajnea (Heinrich Heine):

- a) „Lirske pjesme“
- b) „Lirski intermeco“
- c) „Soneti“
- d) „Poeme“

7. Navedite neka od pjesničkih djela u kojima se očituje romantičarska sklonost prema „mješovitim“ književnim vrstama.

(preporučena tri odgovora)

8. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Šta Tatjana iskazuje u svome pismu Onjeginu:

- a) ljutnju i srdžbu
- b) ljubomoru
- c) oduševljenje njegovim karakterom i životom
- d) ljubav

ROMANTIZAM U KNJIŽEVNOSTI JUŽNOSLAVENSKIH NARODA

1. Prepoznaj autora teksta ovih stihova:

„Zbogom, žitku, moj prelepi sanče!

Zbogom, zoro, zbogom, beli danče!

Zbogom svete, nekadanji raju -

Ja sad drugom moram ići kraju!

O, pesme moje, jadna siročadi!

Deco mila mojih leta mladi!“

- a) Ovo su stihovi pjesme „*Dulići uveoci*“, Jovana Jovanovića Zmaja
- b) Ovo su stihovi pjesme „*Kad mlidijah umreti*“, Branka Radičevića
- c) Ovo su stihovi pjesme „*Ponoć*“, Đure Jakšića

2. Laza Kostić napisao je pjesme:

(zaokruži slova ispred tačnog odgovora)

- a) „*Đački rastanak*“
- b) „*Đulići*“
- c) „*Među javom i med snom*“
- d) „*Santa Maria della Salute*“

3. Vuk Stefanović Karadžić borio se da narodni govor u novoštokavskom govoru postane književni jezik. Autor je „*Pismenice srpskog jezika*“, „*Narodne srpske pjesmarice*“, „*Srpskog rječnika*“

Odgovori na ovu tvrdnju. DA ili NE

4. Ivan Mažuranić autor je poznatog spjeva „*Smrt Smail - age Čengića*“ iz 1846. godine.

Odgovori na ovu tvrdnju. DA ili NE

5. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Kakvi su historijski razlozi naveli Preradovića da se svom narodu obrati odom, svečanom pjesmom „*Rodu o jeziku*“:

- a) Želio je promovirati hrvatski jezik i bio je oduševljeni ilirac.
- b) Želio je da promovira mađarski jezik u tadašnjoj Hrvatskoj.
- c) Želio je skrenuti pažnju na značaj stranih jezika u tadašnjoj Hrvatskoj.

6. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Radnja romana „*Zlatarevo zlato*“, Augusta Šenoa je historijski roman čija radnja se dešava krajem XVI stoljeća u:

- a) Zagrebu i njegovoj okolini
- b) Zadru
- c) Splitu

7. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

U hrvatskoj književnosti period između romantizma i realizma dobio je naziv po najistaknutijem piscu toga perioda, a naziva se:

- a) Mažuranićevo doba

- b) Šenoino doba
- c) Preradovićevo doba

8. Dopuni rečenicu.

Zbornik „*Narodne pjesme Muhamedovaca u Bosni i Hercegovini*“ napisao je

_____.

9. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

„*Ako hoćeš da si dobar, ne čini drugom što tebi nije drago.*“

Početak je velikog i značajnog djela bošnjačkog autora:

- a) Mehmed - bega Kapetanović Ljubušaka – „*Narodno blago*“
- b) Safvet - bega Bašagića – „*Iz bošnjačke narodne lirike*“
- c) Avde Karabegovića Hasanbegova – „*Iz bošnjačke narodne lirike*“

10. Dopuni rečenicu.

Pjesmu „*Jesenji uzdasi*“ napisao je _____, u toj lirskoj pjesmi pjesnik se oslanja na _____.

REALIZAM U EVROPI

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Roman u kome Lav Nikolajevič Tolstoj analizira problem braka i porodičnog života svoga doba zove se:

- a) „*Ana Karenjina*“
- b) „*Rat i mir*“
- c) „*Uskrsnuće*“
- d) „*Vlast tmine*“

2. Dopuni rečenicu.

Roman „*Zločin i kazna*“ napisao je _____.

3. Pažljivo pročitaj navedeni odlomak, a potom zaokruži slovo pored tačnog odgovora.

„Akakije Akakijevič od nekog vremena počeo je da osjeća kako ga studen naročito jako pali po leđima i ramenima, bez obzira što je nastojao da što brže može pretrči obaveznu razdaljinu. Naposljetku on pomisli na to ne krije li se uzrok u njegovom šinjelu. Pogledavši ga dobro kod kuće, on otkri da je na dva - tri mjesta, i to baš na leđima i ramenima, on postao prava razvlaka; sukno se toliko izlizalo da je postalo providno, a postava se sva raspala.“

Navedeni odlomak iz pripovijetke „Šinjel“ sa temom malog čovjeka, pripada pretrogradskom ciklusu, čiji je autor:

- a) Dostojevski
- b) Balzak (Balzac)
- c) Gogolj

4. Zaokruži slovo ispred tačnih odgovora:

Onore de Balzak (Honoré de Balzac) autor je djela:

- a) „Čiča Gorio“
- b) „Rat i mir“
- c) „Evgenija Grande“
- d) „Fiškal“

5. Koje karakteristike romantizma ne pronalazimo u realizmu?

(zaokruži slovo ispred tačnog odgovora)

- a) provincijalizme, slang
- b) svakidašnji govor
- c) lirsko pjesništvo, bogate metafore

6. Dopuni rečenicu.

Autor autobiografskog romana „David Koperfeld“ je _____, koji pripada engleskoj književnosti _____.

7. Zaokruži tačnu tvrdnju.

Radion Romanovič Raskoljnikov zbog ljubomore ubija Aljonu Ivanovu.

„Zločin i kazna“, F. M. Dostojevski

DA NE

8. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Nikolaj Vasiljevič Gogolj napisao je roman :

- a) „U registraturi“
- b) „Mrtve duše“
- c) „Na rubu pameti“

9. Pridružite autore odgovarajućim književnim pravcima.

- a) Viljem Šekspir (William Shakespeare) _ romantizam
- b) Pedro Kalderon de la Barka (Pedro Calderon de la Barca) _ renesansa
- c) Viktor Igo (Victor Hugo) _ realizam
- d) Onore de Balzak (Honore de Balzac) _ barok

REALIZAM KOD JUŽNOSLAVENSKIH NARODA

1. Dopuni rečenicu.

Prvi bošnjački roman zove se _____, a napisao ga je Edhem Mulabdić _____ godine.

2. Pažljivo pročitati tekst.

Zaokruži slovo ispred književne epohe čije književno stvaralaštvo odlikuju:

- *društvene pojave i pojedinac kao društveno biće, proza (roman, pripovijetka, novela), fabula u funkciji karakterizacije likova, karakter ili tip koji postaje žrtva društvenih sukoba, socijalno i intelektualno raslojen jezik*

- a) prosvjetiteljstvo i racionalizam
- b) avangarda
- c) realizam
- d) barok

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Laura, Mecena, Ivica Kičmanović, kumordinar Žorž, likovi su najboljeg hrvatskog romana 19. stoljeća, koji obrađuje temu sukoba sela i grada. To je:

- a) „Fiškal“
- b) „Baruničina ljubav“
- c) „U registraturi“

4. Pažljivo pročitaj odlomak i odgovori na postavljena pitanja.

„Prošlo je još vremena. Broj putnika sve manji i manji. Svaki dan odnese po nekog; neki su napuštali takav put i vraćali se natrag.

Od velikog broja putnika zaostade još dvadesetak. Svakom se očajanje i sumnja ogleda na mršavu, iznemoglu licu od napora i gladi, ali niko ništa ne govori.“

a) Iz kojeg je djela dati odlomak?

b) Ko je autor djela iz kojeg je navedeni odlomak?

MODERNA U SVJETSKOJ KNJIŽEVOSTI

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Moderna je skupni naziv za sve inovatorske tendencije u književnosti, muzici i likovnim umjetnostima od sredine XIX stoljeća pa do početka Prvog svjetskog rata. U književnosti ona podrazumijeva više različitih pravaca i stilskih formacija, kao što su:

- a) dadaizam i nadrealizam
- b) socijalna literatura i impresionizam
- c) parnas, simbolizam i impresionizam

2. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Dominantni žanrovi moderne su:

- a) lirska pjesma (poezija) i drama
- b) epovi i poezija
- c) novela, roman i drama

3. Dopuni rečenicu.

Šarl Bodler (Charles Baudelaire) je autor najznačajnije modernističke zbirke poezije _____ . Zbirka je podijeljena u šest poglavlja, a jedan dio govori o gradu u kojem je Bodler (Baudelaire) rođen _____ .

4. Dopuni rečenice.

Anton Pavlovič Čehov je najznačajniji dramski pisac _____. U kratkoj priči „*Kameleon*“ policijski nadzornik Mahnitov je oličenje _____.

5. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Najpoznatija drama Henrika Ibsena (Henrik Ibzen) je:

- a) „*Kameleon*“
- b) „*Nora – Lutkina kuća*“
- c) „*Suton*“

6. Poveži pisce sa književnim periodom kojem pripadaju.

- 1. Nikolaj Vasiljevič Gogolj _____ moderna
- 2. Džonatan Svift (Jonathan Swift) _____ romantizam
- 3. Johan Wolfgang Gete (Johann Wolfgang Goethe) _____ realizam
- 4. Henrik Ibsen (Henrik Ibzen) _____ racionalizam

MODERNA U JUŽNOSLAVENSKIM KNJIŽEVNOSTIMA

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Kako se zove roman Borisava Stankovića?

- a) „*Nečista krv*“
- b) „*U registraturi*“
- c) „*Na rubu pameti*“
- d) „*Zeleno busenje*“

2. Dopuni rečenicu.

Aleksa Šantić stvara pjesmu „*Emina*“ pod utjecajem usmene narodne pjesme, koja se naziva _____.

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Musa Ćazim Ćatić uređivao je dva najznačajnija bošnjačka časopisa:

- a) *Nada i Biser*
- b) *Behar i Biser*
- c) *Nada i Nova riječ*

KNJŽEVNOST IZMEĐU DVA SVJETSKA RATA U EVROPI

1. Dopuni rečenicu.

Književnost između dva svjetska rata podrazumijeva nekoliko raznorodnih književnih pokreta i stilskih formacija koji se, prema nekim književnim historičarima mogu nazvati jednim imenom _____, *fr. prethodnica*.

2. Dopuni rečenicu.

Književni pokret koji se javlja u Njemačkoj i _____ od 1910. do 1925. godine, a naziv dolazi iz slikarstva naziva se _____.

3. Dopuni rečenice.

Na dva različita mjesta i bez značajnih međusobnih prožimanja, javila su se dva pokreta pod istim imenom - _____.

Ovaj pokret javlja se u _____ i _____.

4. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Pisac djela „*U traganju za izgubljenim vremenom*“ je:

- a) Albert Kami (Albert Camus)
- b) Marsel Prust (Marcel Proust)
- c) Ernest Hemingvej (Ernest Hemingway)

5. Dopuni rečenicu.

Jozef K. glavni je lik romana _____, autora _____.

JUŽNOSLAVENSKE KNJŽEVNOSTI IZMEĐU DVA SVJETSKA RATA

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Koji pjesnik piše snažne pjesme, pune vizionarskog zanosa poput pjesme „*Pobratimstvo lica u svemiru*“?

- a) Ivan Goran Kovačić
- b) Dragutin Tadijanović

- c) Tin Ujević
- d) Dobrica Cesarić

2. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Koji je pjesnik u svojim pjesmama opjevao svoj rodni kraj – Hercegovinu?

- a) Ivo Andrić
- b) Antun Branko Šimić
- c) Dobriša Cesarić
- d) Miroslav Krleža

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Što je osnovni motiv zbirke novela Miroslava Krleže, „*Hrvatski bog Mars*“?

- a) ljubav prema Bogu
- b) ljubav prema ženi
- c) rat
- d) snaga proletarijata

4. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Pripovijetka „*Baraka pet be*“, Miroslava Krleže govori o:

- a) besmislu rata
- b) revoluciji
- c) o povratku ranjenika kući

5. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Koji je književnik napisao romane „*Na Drini ćuprija*“, „*Travnička hronika*“, „*Prokleta avlija*“?

- a) Miroslav Krleža
- b) Ivan Goran Kovačić
- c) Ivo Andrić
- d) Osman Đikić

6. Dopuni rečenicu.

„*Sad smo bezbrižni, laki i nežni.*“

Pomislimo: kako su tihi, snežni

vrhovi Urala.“

Ovo su početni stihovi pjesme _____, autora

_____.

7. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Hasan Kikić prošao je kroz dvije priovijedačke faze:

- a) rana faza folkloristička i zrela faza društveno - kritička.
- b) rana faza impresionistička i kasna faza ekspresionistička.
- c) rana faza poetska i kasna faza komunistička.

8. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Koja od ovih djela ne pripadaju Isaku Samokovliji?

- a) „Hanka“
- b) „Nosáč Samuel“
- c) „Od jeseni do jeseni“
- d) „Od proljeća do proljeća“
- e) „Nemiri“

SAVREMENA SVJETSKA KNJIŽEVNOST

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Savremena književnost obuhvata razdoblje poslije:

- a) Prvog svjetskog rata
- b) Poslije Drugog svjetskog rata
- c) Razdoblje između dva svjetska rata

2. Dopuni rečenice.

Magijski realizam je književnoumjetnički pravac u kojem se isprepliću elementi fantastike i stvarnosti, a tipični predstavnik „magijskog realizma“ je kolumbijski nobelovac

_____. Magijski realizam zastupljen je u njegovom poznatom romanu _____.

3. Dopuni rečenicu.

Koja savremena drama Samjuela Beketa (Samuel Beckett) završava dijalogom:

VLADIMIR: *Pa? Da krenemo?*

ESTRAGON: *Da, hajdemo.*

(Ne miču se sa mjesta.)

_____. U ovoj drami Beket govori o:

(zaokruži slovo ispred tačnog odgovora)

- a) besmislu ljudskog postojanja, nerazumijevanju, pasivnošću
- b) čovjekovoj želji za životom
- c) o ljubavi kao jedinom izlazu iz teške životne situacije

4. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Glavni lik romana „*Starac i more*“ je:

- a) stari ribar Santjago
- b) Hari Haler (Harri Haller)
- c) Merso (Mersou)

SAVREMENA KNJIŽEVNOST U JUŽNOSLAVENSKIM KNJIŽEVNOSTIMA

1. Dopuni rečenice.

Ahmed Nurudin je glavni lik djela _____,
autora _____.

2. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

O propasti bošnjačke patrijarhalne porodice pod novom vlašću govori Skender Kulenović u svom romanu:

- a) „*Ponornica*“
- b) „*Tvrđava*“
- c) „*Prokleta avlija*“

3. Dopuni rečenicu.

Zbirka „*Kameni spavač*“ M. M. Dizdara afirmira jezik i natpise sa _____,
a općenito govori o _____.

4. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

U noveli „*Ruke*“ Ranka Marinkovića umjesto čovjeka „govore“ dijelovi njegovog tijela. Kako se zove jezička figura u kojoj dio mijenja cjelinu?

- a) metafora
- b) sinegdoha
- c) paradoks

5. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

„*Plaćenik*“, „*Kaimija*“, „*Seljačka jadikovka*“, „*Kad se vratim*“ i „*Preko mutne vode*“, pripovijetke su :

- a) Meše Selimovića
- b) Derviša Sušića
- c) Ive Andrića

Iz zbirke :

- a) „*Pobune*“
- b) „*Pripovijetke*“
- c) „*Ponornica*“

6. Pažljivo pročitaj i odgovori.

„Sljedećeg proljeća, bujnog i kišovito, sljez u našoj bašti rascvjeta se kao nikada dotad, ali starina kao da ga ni zapazio nije. Nisu tu pomagali ni sva trtljanja neumornog rođaka Save, djed je bio slijep i za boje i za sve cvijeće ovoga svijeta. Tuga da te uhvati.

Minulo je od tih neveselih dana skoro već pola vijeka, djeda odavna nema na ovome svijetu, a ja još ni danas posigurno ne znam kakve je boje sljez. Znam samo da u proljeće iza naše potamnjele baštenske ograde prosine nešto ljupko, prozračno i svijetlo pa ti se prosto plače, iako ne znaš ni šta te boli ni šta si izgubio“

Ko je autor djela iz kojeg je ponuđeni odlomak?

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) Skender Kulenović

- b) Anđelko Vuletić
- c) Branko Ćopić
- d) Meša Selimović

Kako se zove djelo iz kojeg je ponuđeni odlomak?

7. Pročitaj sljedeći odlomak i odgovori na pitanja.

„To je jecanje uma i srca, čas duže čas kraće, čas glasnije čas prigušenije

čas čisto, čas hrapavo – ne samo u pjevanjima nego i u strofama i u pojedinim rečenicama.

Jecanje između bjeline noža i bjeline majčinog mlijeka, između bjeline kreča kojim se polivaju pobijeni i bjeline dana, između škripanja kame i ptičije pjesme, između krvnikove psovke i blagog poziva “druže“, između smrti i života, između ljudskog naličja i lica,,

Navedi naslov djela o kojem govori ovaj odlomak. _____

Navedi ime autora koji je ovo djelo napisao. _____

Kojoj književnoj vrsti pripada to djelo? _____

8. Pored naziva zbirke pjesama dopiši ime i prezime autora:

a) „Sarajevski tabut“ _____

b) „Kameni spavač“ _____

9. Dopravi naslove djela Meše Selimovića.

Derviš i _____, _____ crvene kose; Magla i _____

10. Asocijacije. Poveži par, piscu (broju) pridruži pojam (slovo):

a) Sidran	1. pjesme i scenariji
b) Dizdar	2. tvrđave
c) Andrić	3. stećci
d) Selimović	4. Nobelova nagrada

POSTMODERNA U SVJETSKOJ KNJIŽEVNOSTI

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Književnost koja se počela javljati od 1970. godine, naziva se

- a) postmodernizmom
- b) modernizmom
- c) ekspresionizmom
- d) socijalnom književnošću

2. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

„Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja“ djelo je :

- a) Miroslava Krleže
- b) Ive Brešana
- c) Vinka Brešana
- d) Almira Imširevića

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Djelo Horhe Luisa Borhesa (Jorge Luisa Borges) zove se:

- a) „Babilonska knjižnica“
- b) „Čelava pjevačica“
- c) „Kralj Ubu“
- d) „Sto godina samoće“

POSTMODERNA U BOSANSKOHERCEGOVAČKOJ KNJIŽEVNOSTI

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Kako je strukturiran roman „Šahrijarov prsten“:

- a) Kao roman u stihu.
- b) Kao epistolarni roman.
- c) Kao model priča u priči /prstenasta kompozicija romana.
- d) Kao hronika.
- e) **2. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.**

Kako se zove bosanskohercegovački romansijer, dramatičar, teoretičar drame i teatra, autor romana „Istočni diwan“, „Šahrijarov prsten“, „Sara i Serafina“, „Stid nedjeljom“:

- a) Dževad Karahasan
- b) Irfan Horozović
- c) Nedžad Ibrišimović

3. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Kratka priča „Zelena deva“ objavljena je u zbirci „Talhe ili Šedrvanski vrt“. Sve priče u knjizi tematski su povezane. Ljetopisac Bagrem Džafer ispisuje hroniku u kojoj kroz razne generacije prati čudesne i bizarne dogodovštine pojedinih članova porodice Talha.

- a) Da
- b) Ne

4. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Autor djela „Talhe“ je:

- a) Irfan Horozović
- b) Dževad Karahasan
- c) Nedžad Ibrišimović

5. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

U kojem je gradu Dževad Karahasan dobio nagradu za životno djelo 2003. godine:

- a) Berlinu
- b) Rimu
- c) Lajpcigu (Leipzigu)

6. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Aleksandar Hemon je:

- a) američki pisac
- b) bosanskohercegovački pisac koji živi u Americi
- c) ruski pisac

7. Dopuni rečenicu.

„Tajna džema od malina“ djelo je _____.

PRAVOPIS

1. Zaokruži slovo ispred pravopisno tačno napisane rečenice.

- a) Nije htjeo uzeti čudan poklon.
- b) Nije htio uzeti ćudan poklon.
- c) Nije htio uzeti čudan poklon.
- d) Nije stjeo uzeti čudan poklon.

2. Obilježi niz riječi u kojem je svaka riječ ispravno napisana. (jedan odgovor je tačan)

- a) najvredniji, mi bismo pjevali, Ludwig van Bethoven
- b) najvrijedniji, mi bismo pjevali, Ludwig Van Bethoven
- c) najvrjedniji, mi bismo pijevali, ludwig van Bethoven

3. Obilježi ispravno napisan niz riječi. (jedan odgovor je tačan)

- a) čajdzinica, ja bih govorio, obavjestiti, tužilac, Fabrika duhana u Sarajevu
- b) čajđinica, ja bih govorio, obavjestiti, tužilac, Fabrika Duhana u Sarajevu
- c) čajdzinica, ja bi govorio, obavijestiti, tužioc, Fabrika duhana u Sarajevu
- d) čajdzinica, ja bih govorio, obavijestiti, tužilac, Fabrika duhana u Sarajevu

4. Upotrijebite ispravno negaciju uz sljedeće riječi:

bih _____ moguće _____
ćemo _____ briga _____
gledajući _____ jesam _____

5. Obrati pažnju na veliko i malo slovo. Podvuci tačno napisane oblike.

Sarajevski kanton, opera Narodnog pozorišta u Sarajevu, balkanski poluotok, Prvi svjetski rat, Savezna Republika Njemačka, Vrelo Bosne

6. U kojem su od sljedećih primjera obje riječi pravopisno tačne?

- a. primijetiti - primjećujem
- b. riješiti – riješenje
- c. uspjeh – uspjevati
- d. osmijeh – osmjehivati

7. Upiši potrebne dijakritičke znakove.

cilim-

bašca-

cudotvorac-

cevapcici-

8. Zaokruži slovo ispred pravopisno tačno napisane rečenice.

a) Klinika za plućne bolesti kliničkog centra Univerziteta u sarajevu.

b) klinika za plućne bolesti Kliničkog centra univerziteta u Sarajevu.

c) Klinika za plućne bolesti kliničkog centra univerziteta u Sarajevu.

d) Klinika za plućne bolesti Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu.

9. Zaokruži primjer koji je napisan u skladu sa parvopisnim pravilima.

a) Nastavničko vijeće osnovne škole Mehmedalija Mak Dizdar u Sarajevu

b) Nastavničko Vijeće Osnovne škole Mehmedalija mak Dizdar u Sarajevu

c) Nastavničko Vijeće osnovne škole „ Mehmedalija mak Dizdar“ u Sarajevu

d) Nastavničko vijeće Osnovne škole „ Mehmedalija Mak Dizdar“ u Sarajevu

10. Zaokruži slovo ispred rečenice koja je napisana u skladu sa pravopisnim pravilima.

a) Vozila sam se s tramvajem.

b) Vozila sam se tramvajem.

11. U svakom paru riječi podvuci riječ koja je pravilno napisana.

a) predsjednik ili pretsjednik

b) slušalac ili slušaoc

c) jedamput ili jedanput

d) bežični ili bezžični

12. Obilježi slovo ispred rečenice koja je pravilno napisana.

a) Mi bi želili posjetit Zemałjski muzej u Sarajevu.

b) Mi bismo željeli posjetit zemałjski Muzej u Sarajevu.

c) Mi bismo željeli posjetiti Zemałjski muzej u Sarajevu.

d) Mi bi smo želili posjetiti Zemałjski Muzej u Sarajevu

13. U svakom paru podvuci pravilno napisanu riječ.

a) najjužniji – najužniji

b) lijepši – ljepši

c) predčas – pretčas

d) voljeo – volio

14. Obilježi slovo ispred rečenice koja je pravilno napisana.

- a) Turisti iz cijelog svijeta rado posjećuju Stari Most u Mostaru i Tekiju na Vrelu bune.
- b) Turisti iz cjelog svjeta rado posjećuju Stari most u Mostaru i tekiju na Vrelu Bune.
- c) Turisti iz cijelog svijeta rado posjećuju Stari most u Mostaru i Tekiju na vrelu bune.
- d) Turisti iz cijelog svijeta rado posjećuju Stari most u Mostaru i Tekiju na Vrelu Bune.

15. Obilježi slovo ispred rečenice koja je pravilno napisana.

- a) Antun Branko Šimić, Bosanskohercegovački pjesnik, rodio se u zapadnoj Hercegovini, a gimnaziju je pohađao u Širokom Brijegu.
- b) Antun Branko Šimić, Bosansko - Hercegovački pjesnik, rodio se u Zapadnoj Hercegovini, a gimnaziju je pohađao u Širokom Brijegu.
- c) Antun Branko Šimić, bosanskohercegovački pjesnik, rodio se u zapadnoj Hercegovini, a gimnaziju je pohađao u Širokom Brijegu.
- d) Antun Branko Šimić, bosanskohercegovački pjesnik, rodio se u zapadnoj Hercegovini, a gimnaziju je pohađao u Širokom brijegu.

16. Podvuci pravilno napisane riječi.

osvještavati, osudživati, otočje, oštećavati

17. Zaokruži slovo ispred tačno napisane rečenice.

- a) On je u Sarajevskom timu godinama, trenira u košarkaškom klubu Bosna.
- b) On je u Sarajevskom timu godinama, trenira u Košarkaškom klubu Bosna.
- c) On je u Sarajevskom timu godinama, trenira u Košarkaškom klubu „Bosna“.
- d) On je u sarajevskom timu godinama, trenira u Košarkaškom klubu Bosna.
- e) On je u sarajevskom timu godinama, trenira u Košarkaškom klubu „Bosna“.

18. Pažljivo pročitati ponuđene oblike. Zaokružiti tačnu pravopisnu konstrukciju.

- a) Naj značajniji srednjovjekovni spomenik je iz 1189 godine, a to je povelja Bana Kulina.
- b) Najznačajniji srednjovjekovni spomenik je iz 1189. godine, a to je Povelja bana Kulina.
- c) Najznačajniji srednjo vijekovni spomenik je iz 1189 godine, a to je Povelja bana Kulina.
- d) Najznačajniji srednjovjekovni spomenik je iz 1189. godine, a to je Povelja bana Kulina.
- e) Najznačajniji srednjovjekovni spomenik je iz 1189 godine a to je Povelja bana Kulina

19. Podvuci pravilno napisane riječi.

auto – komanda, autosobraćajni, četovođa, gospodičin

20. Upiši glasove č i ć.

osjecaj, misleci, cufte, cistacica

FONETIKA I FONOLOGIJA

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Glasovne varijante zovu se:

- a) stilemi
- b) alofoni
- c) fonemi
- d) grafemi

2. Napiši nazive glasovnih promjena koje su izvršene u datim primjerima:

a) orasi _____ b) ropstvo _____

3. Zaokruži slovo ispred tačno napisanog oblika pridjeva.

- a) gracki
- b) gratski
- c) gradski

4. Koliko je glasovnih promjena izvršeno u riječi *iškolovati*?

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) jedna
- b) dvije
- c) tri

5. U riječima *iščitati*, *raščupati*, *iščekati* su izvršene dvije glasovne promjene. Koje?

1. _____ 2. _____

6. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Tačan oblik genitiva množine imenice čitalac glasi:

- a) čitaoca
- b) čitalaca

7. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Fonemu, najmanjoj jezičkoj jedinici, u govoru odgovara:

- a) slovo
- b) slog
- c) glas

8. Koja glasovna promjena je izvršena u navedenoj riječi?

jabuka – jabučica

MORFOLOGIJA

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

U gramatičke kategorije ubraja se:

- a) rod
- b) padež
- c) sredstvo
- d) broj

2. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Najmanji dio riječi koji ima svoje značenje ili gramatičku službu u rečenici naziva se:

- a) morfem
- b) fonem
- c) sintaksema

3. Koja je od sljedećih vrsta riječi djelimično promjenjiva? Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

- a) zamjenice
- b) pridjevi
- c) glagoli
- d) brojevi

4. Dopuni rečenicu.

Dio gramatike koji se bavi vrstama, oblicima i tvorbom riječi naziva se _____.

5. Dopuni rečenicu.

Morfemi se po značenju dijele na _____ i _____.

6. Pažljivo pročitaj rečenicu, izdvoji svaku riječ i odredi kojoj vrsti pripada.

„Zastao sam, ukočen, zaprepašten njihovim mirnim pričanjem više nego nesrećom.“

„Tvrđava“, Meša Selimović

RIJEČ	VRSTA RIJEČI

7. Pažljivo pročitaj rečenicu, izdvoji svaku riječ i odredi kojoj vrsti pripada.

„Izašao je na sokak, a ja sam gledao za njim...“

„Tvrđava“, Meša Selimović

RIJEČ	VRSTA RIJEČI

8. Iz navedene rečenice izdvoji vrste riječi.

„Stari kadija je gledao pred sobom valiju.“

„Prokleta avlija“, Ivo Andrić

RIJEČ	VRSTA RIJEČI

9. Razmisli kojim je tvorbenim načinom nastala riječ dograditi:

- a) složeno - sufiksalsnom tvorbom
- b) čistim slaganjem
- c) prefiksalsnom tvorbom

10. Pažljivo pročitaj navedeni stih i odgovori na pitanja:

„Ove su riječi crne od dubine.“

„Kolajna“, Tin Ujević

Iz navedenih stihova izdvoji svaku riječ i odredi kojoj vrsti pripada.

RIJEČ	VRSTA RIJEČI

SINTAKSA

1. Pročitaj rečenicu i odgovori na pitanje zaokruživanjem slova ispred tačnog odgovora.

„Najteže mi je padalo što je to bio čovjek najčistijih namjera, i stamen u svemu svome kao rodna planina (...)“

„Ponornica“, Skender Kulenović

U prethodnoj rečenici predikati su:

- a) je padalo i je čovjek
- b) je padalo i je bio
- c) je padalo i je bio čovjek
- d) je padalo i je to bio čovjek

2. Dopuni rečenicu.

Imenice, glagoli, pridjevi, brojevi, zamjenice i prilozni ubrajaju se u _____.

3. Zaokruži samostalne rečenične članove:

- a) predikat
- b) apozicija

- c) atribut
- d) objekat
- e) subjekat
- f) adverbijalne odredbe

4. Sintagma je:

(zaokruži slovo ispred tačnog odgovora)

- a) unutarrečenična konstrukcija bez svojstva predikativnosti.
- b) riječ
- c) rečenica

5. Napiši vrstu nezavisnosloženih rečenica:

- a) Ne bih osjećala bol, niti bih žalila za svijetom.
- b) Sve bih prodao, a nadu ne bih.
- c) Vidite li ovo zlo ili ste kao doktor navikli na smrt?

6. Prepoznaj priloške / adverbijalne odredbe u rečenicama:

- a) Zastala je pred gospodskom kućom u mirnoj, ali lijepoj ulici. _____
- b) Vukla se nekako neodlučno, kao da se još koleba. _____
- c) Nije istina da danas ne vrijedi više biti pošten. _____
- d) Na ulicama je bilo manje prolaznika nego inače. _____

7. Dopuni rečenice.

Unutarrečenična konstrukcija bez svojstva predikativnosti koja ne prenosi cjelovitu obavijest zove se _____. Nastaje udruživanjem sintaksema na osnovu odnosa gramatičke podređenosti. Nadređeni član je upravni ili glavni, dok se podređeni naziva _____ ili sporednim članom. Minimalnu sintagmu čine _____ sintakseme.

8. Dopuni rečenicu.

Nesamostalni rečenični članovi su _____ i _____.

9. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Objekat je:

a) Supstativni (imenički) rečenični član u zavisnom padežu s prijedlogom ili bez prijedloga kojem u rečenici mjesto otvara glagol.

b) Imenički rečenični član.

c) Supstativna riječ u nominativu.

10. Dopuni rečenicu i odgovori na postavljeno pitanje.

a) Rečenice po sastavu mogu biti:

_____ i _____.

b) Koje rečenice sadrže jedan predikat, a koje dva i više predikata?

SEMANTIKA

1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.

Šta proučava semantika:

a) Semantika proučava funkcionalne stilove.

b) Semantika proučava jezik i njegovu strukturu.

c) Semantika se bavi proučavanjem sadržaja, značenja i smisla jezičkih jedinica.

2. Napiši denotativno i konotativno značenje sljedećih riječi.

Riječ	Osnovno (denotativno)	Izvedeno (preneseno, konotativno)
Srce		
Zvijezda		
Lisica		

3. Značenjski odnosi među riječima su:

Sinonimi su riječi koje mogu imati _____.

Antonimija je _____.

Homonimija je _____.

Hiponimija je _____.

4. Zastarjele riječi nazivamo:

- a) neologizmima
- b) arhaizmima
- c) žargonizmima

ZADACI POVEZIVANJA

1. U narednom zadatku poveži autora i sredinu o kojoj je pisao. Ispred autora napiši slovo.

- a) Sandžak ___ Edhem Mulabdić
- b) Bosanska krajina ___ Aleksa Šantić
- c) Hercegovina ___ Ćamil Sijarić
- d) Maglaj ___ Branko Ćopić

2. Asocijacije. Poveži par, piscu (broju) pridruži pojam (slovo).

- a) Molijer (Moliere) - 1. Ljetopis
- b) Ćopić - 2. bašta
- c) Bašeskija - 3. tvrdičluk
- d) Homer - 4. Odiseja

3. Asocijacije. Poveži par, piscu (broju) pridruži pojam (slovo):

- a) Kafka 1. ugursuz
- b) Dostojevski 2. idiot
- c) Ibrišimović 3. mali čovjek
- d) Gogolj 4. kukac

4. U polje pored navedenog autora upiši slovo koje stoji uz odgovarajući iskaz.

Marsel Prust (Marcel Proust)	
Dante Aligijeri (Dante Alighieri)	
Anton Pavlovič Čehov	

Onore de Balzac (Honore de Balzac)	
------------------------------------	--

- A - Kratkoća je sestra talenta
- B - Traga za izgubljenim vremenom
- C - Ljudska komedija
- D - Božanstvena komedija

5. Poveži autore i njihova djela.

- 1. Džonatan Svift (Jonathan Swift) _____ „Osman”
- 2. Viljem Šekspir (William Shakespeare) _____ „San ljetne noći”
- 3. Ivan Gundulić _____ „Guliverova putovanja”

6. Poveži pisce i djela.

- a) Homer _____ „Dundo Maroje”
- b) Marin Držić _____ „Ilijada”
- c) Gete (Goethe) _____ „Don Kihot” („Don Quijote”)
- d) Servantes (Cervantes) _____ „Jadi mladog Vertera” („Jadi mladog Werthera”)

RJEŠENJA PITANJA IZ KATALOGA ZA BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

SREDNJE ŠKOLE – KATALOG A – GIMNAZIJE

ŠKOLSKA 2016/17. godina

KNJIŽEVNOST

TEORIJA KNJIŽEVNOSTI

ODGOVORI:

- 1) Teorija književnosti, historija književnosti, književna kritika
(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)
- 2) odnos između teksta i njegovog komentara (1 bod)
- 3) epika: a; c; lirika: b;d (2x0,50 = 1 bod)
- 4) prosvjetiteljstvo i racionalizam (18 st.); realizam (19. st.) (2x0,50 = 1 bod)
- 5) epitet (1 bod)
- 6) a) Trivijalna književnost je književnost bez umjetničke vrijednosti.

b) Parodija je ismijavanje stilskih obilježja pojedinih književnih epoha.

(2x0,50 = 1 bod)
- 7) b) onomatopeja (1 bod)
- 8) a) ich – forma i er – forma (1 bod)
- 9) 1.sonet; 2.cezura (2x0,50 = 1 bod)
- 10) a) poređenje (1 bod)
- 11) a) Komedijska naravi, komedijska situacije i društvena komedija (1 bod)
- 12) c) hiperbola (1 bod)

ANTIČKA KNJIŽEVNOST

1) a - ep; b - klasicizam (2x0,50 = 1 bod)

2) 1. B. Sofoklo, 2. B. tragediji (2x0,50 = 1 bod)

3) helenska/grčka i rimska (2x0,50 = 1 bod)

4) mit o Sizifu, mit o Edipu, mit o Prometeju

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

5) c) „Eneje“ (1 bod)

6) 2; 1; 3 (dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

7) 1- b) mitskim, 2 - c) uzaludan posao (2x0,50 = 1 bod)

8) 1. c) epu, 2. b) antičkoj književnosti (2x0,50 = 1 bod)

9) a) Sofoklo, b) Euripid (2x0,50 = 1 bod)

STARE ISTOČNJAČKE KNJIŽEVNOSTI

1) b) Firdusi (1 bod)

2) staroj istočnjačkoj književnosti, u zbirci se nalaze bajke, basne, anegdote, Esad Duraković
(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

3) Gilgameš (1 bod)

4) asirsko - babilonski; klinastim; glinenih ploča

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

SREDNJOVJEKOVNA KNJIŽEVNOST BOSNE I HERCEGOVINE

1) Kiril (Ćirilo) i Metodije; grčko (2x0,50 = 1 bod)

2) c) glagoljica (1 bod)

3) b) epitafi (1 bod)

4) b) južnoslavenski (1 bod)

5) *Povelja Kulina bana*, bosančicom, 1189.

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

HUMANIZAM I RENESANSA

1) čovjek; ovom (2x0,50 = 1 bod)

2) c) sonet; 2. d) humanizmu i renesansi (2x0,50 = 1 bod)

3) „*Dekameron*“, novela, 100 (dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

4) tačno; 2 – b) Don Kihot (Don Quijote) (2x0,50 = 1 bod)

5) a) Shakespeare (Šekspir) je odstupao od klasicističkih načela, želeći drame osloboditi antičkih uzora (1 bod)

6) a) „*Hamlet*“; b) Viljem Šekspir (William Shakespeare) (2x0,50 = 1 bod)

7) XIV (1 bod)

8) b) preporod (1 bod)

9) b) tri dijela (1 bod)

10) epski spjev, sto pjevanja (2x0,50 = 1 bod)

11) „*Pakao*“, „*Čistilište*“ i „*Raj*“ (1 bod)

12) a) sedam djevojaka i tri mladića (1 bod)

USMENA NARODNA KNJIŽEVNOST

1) a) balada; 2. slavenska antiteza (2x0,50 = 1 bod)

2) a) epsko - lirske / lirsko - epske; b) aliteracija (2x0,50 = 1 bod)

3) 1. Umihana Čuvidina; 2. c) Mustaj - beg (2x0,50 = 1 bod)

4) stih; epske narodne (2x0,50 = 1 bod)

5) stih; lirske narodne (2x0,50 = 1 bod)

6) narodna lirska pjesma; osmanske vladavine (2x0,50 = 1 bod)

7) a) Anegdota je kratka duhovita priča o nekoj poznatoj ličnosti ili događaju. (1 bod)

KNJIŽEVNOST NA ORIJENTALNIM JEZICIMA

1) a) bosanskom jeziku i arapskom pismu; b) tursko - bosanski rječnik (2x0,50 = 1 bod)

2) zbirka pjesama; duhovni (2x0,50 = 1 bod)

3) Mula Mustafa Bašeskija; „Ljetopisa“ (2x0,50 = 1 bod)

4) Ljetopis (1 bod)

5) c) Derviš – paša Bajezidagić (1 bod)

BAROK I MANIRIZAM

1) b) Sitnozrnaste neobrađene biserne perle (1 bod)

2) a) „Život je san“ (1 bod)

3) a) Marin Držić; c) Ivan Gundulić (2x0,50 = 1 bod)

4) „Život je san“ (1 bod)

KLASICIZAM, RACIONALIZAM I PROSVJETITELJSTVO U EVROPSKOJ KNJIŽEVNOSTI

1) Francuskoj i tzv. racionalizmom (2x0,50 = 1 bod)

2) b) tri jedinstva (1 bod)

3) a) Žan Rasin (Jean Racine), d) Molijer (Moliere) (2x0,50 = 1 bod)

4) a) Nikola Boalo (Nicolas Boileau) (1 bod)

5) b) Razum i razumsko mišljenje glavni instrument spoznaje i da se pomoću njega, analitičkim putem mogu otkriti univerzalni, vječni i nepromjenljivi zakoni istine, morala i ljepote. (1 bod)

6) Molijerove (Moliere) komedije „*Tvrđica*“ (2x0,50 = 1bod)

7) c) Molijer (Moliere) (1 bod)

8) b) Volter (Voltaire) (1 bod)

ROMANTIZAM U EVROPSKOJ KNJIŽEVNOSTI

1) a) Francuskom revolucijom (1 bod)

2) kult osjećanja, kult prirode i kult genija (1 bod)

3) a) epistolarnog romana (1 bod)

4) c) roman u stihu (1 bod)

5) a) Viktora Igoa (Victor Hugo) (1 bod)

6) b) „*Lirski intermeo*“ (1 bod)

7) tragikomedija, roman u stihu, epistolarni roman, romantičarski ep, balada, dramska poema
(preporučena tri odgovora) (dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

8) d) ljubav (1 bod)

ROMANTIZAM U KNJIŽEVNOSTI JUŽNOSLAVENSKIH NARODA

1) b) Ovo su stihovi pjesme „*Kad mladijah umreti*“, Branka Radičevića (1 bod)

2) c) „*Među javom i med snom*“; d) „*Santa Maria della Salute*“ (2x0,50 =1 bod)

3) DA (1 bod)

4) DA (1 bod)

5) a) Želio je promovirati hrvatski jezik i bio je oduševljeni ilirac. (1 bod)

6) a) Zagrebu i njegovoj okolini (1 bod)

7) b) Šenoino doba (1 bod)

8) Kosta Herman (Kosta Hermann) (1 bod)

9) a) Mehmed - bega Kapetanović Ljubušaka – „ *Narodno blago*“ (1 bod)

10) Safvet - beg Bašagić, oslanja se na narodnu lirsku pjesmu (2x0,50 = 1 bod)

REALIZAM U EVROPI

1) a) „*Ana Karenjina*“ (1 bod)

2) Fjodor Mihajlovič Dostojevski (1 bod)

3) c) Gogolj (1 bod)

4) a) „*Čiča Gorio*“ ; c) „*Evgenija Grande*“ (2x0,50 = 1 bod)

5) c) lirsko pjesništvo, bogate metafore (1 bod)

6) Čarls Dikens (Charles Dickens); realizma (2x0,50 = 1 bod)

7) NE (1 bod)

8) b) „*Mrtve duše*“ (1 bod)

9) romantizam - c; renesansa - a; realizam - d; barok - b

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

REALIZAM KOD JUŽNOSLAVENSKIH NARODA

1) „*Zelena busenje*“; 1898. godine; (2x0,50 = 1 bod)

2) c) realizam (1 bod)

3) c) „*U registraturi*“ (1 bod)

4) a) „*Vođa*“; b) Radoje Domanović (2x0,50 = 1 bod)

MODERNA U SVJETSKOJ KNJIŽEVNOSTI

1) c) parnas, simbolizam i impresionizam (1 bod)

2) a) Lirska pjesma (poezija) i drama (1 bod)

3) „*Cvjetovi zla*“, govori o Parizu (2x0,50 = 1 bod)

4) moderne u ruskoj književnosti; kameleonstva, licemjerstva, poltronstva

(izabrati jedan od ponuđenih odgovora) (2x0,50 = 1 bod)

5) b) „*Nora – Lutkina kuća*“ (1 bod)

6) moderna - 4; romantizam - 3; realizam - 1; racionalizam - 2

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

MODERNA U JUŽNOSLAVENSKIM KNJIŽEVNOSTIMA

1) a) „*Nečista krv*“ (1 bod)

2) sevdalinka (1 bod)

3) b) *Behar i Biser* (1 bod)

KNJIŽEVNOST IZMEĐU DVA SVJETSKA RATA U EVROPI

1) avangarda (1 bod)

2) Austriji, ekspresionizam (2x0,50 = 1 bod)

3) futurizam, Rusiji i Italiji (2x0,50 = 1 bod)

4) b) Marsel Prust (Marcel Proust) (1 bod)

5) „*Proces*“, Franc Kafka (2x0,50 = 1 bod)

JUŽNOSLAVENSKE KNJIŽEVNOSTI IZMEĐU DVA SVJETSKA RATA

1) c) Tin Ujević (1 bod)

2) b) Antun Branko Šimić (1 bod)

3) c) rat (1 bod)

4) a) besmislu rata (1 bod)

5) c) Ivo Andrić (1 bod)

6) „*Sumatra*“, Miloš Crnjanski (2x0,50 = 1 bod)

7) a) Rana faza folkloristička i zrela faza društveno - kritička (1 bod)

8) c) „*Od jeseni do jeseni*“ (1 bod)

SAVREMENA SVJETSKA KNJIŽEVNOST

1) b) Poslije drugog svjetskog rata (1 bod)

2) Gabriel Garsia Markes (Gabriel Jose Garcia Marquez), djelo „*Sto godina samoće*“
(2x0,50 = 1 bod)

3) „*Čekajući Godoa*“, a) besmislu ljudskog postojanja, nerazumijevanju, pasivnošću
(2x0,50 = 1 bod)

4) a) stari ribar Santjago (1 bod)

SAVREMENA KNJIŽEVNOST U JUŽNOSLAVENSKIM KNJIŽEVNOSTIMA

1) „*Derviš i smrt*“, Meše Selimovića (2x0,50 = 1 bod)

2) a) „*Ponornica*“ (1 bod)

3) stećaka; govori o čovjeku, njegovom biću, postanku, prolaznosti, smrti i zagrobnom miru
(ponuđeni odgovori) (2x0,50 = 1 bod)

4) b) sinegdoha (1 bod)

5) b) Derviša Sušića; a) „*Pobune*“ (2x0,50 = 1 bod)

6) c) Branko Ćopić, „*Bašta sljezove boje*“ (2x0,50 = 1 bod)

7) „*Jama*“, Ivan Goran Kovačić, poema

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

8) a) Abdulah Sidran, b) Mehmedalija Mak Dizdar (2x0,50 = 1 bod)

9) smrt, Djevojka, mjesečina (dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

10) a - 1; b - 3; c - 4; d - 2 (dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

POSTMODERNA U SVJETSKOJ KNJIŽEVNOSTI

1) a) postmodernizmom (1 bod)

2) b) Ive Brešana (1 bod)

3) a) „Babilonska knjižnica“ (1 bod)

POSTMODERNA U BOSANSKOHERCEGOVAČKOJ KNJIŽEVNOSTI

1) c) Kao model priča u priči /prstenasta kompozicija romana (1 bod)

2) a) Dževad Karahasan (1 bod)

3) a) DA (1 bod)

4) a) Irfan Horozović (1 bod)

5) c) Lajpcigu (Leipzigu) (1 bod)

6) b) bosanskohercegovački pisac koji živi u Americi (1 bod)

7) Karima Zaimovića (1 bod)

PRAVOPIS

1) c) Nije htio uzeti čudan poklon. (1 bod)

2) a) najvredniji, mi bismo pjevali, Ludwig van Bethoven (1 bod)

3) d) čajdžinica, ja bih govorio, obavijestiti, tužilac, Fabrika duhana u Sarajevu (1 bod)

4) ne bih, nemoguće, nećemo, nebriga, ne gledajući, nisam

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

5) Sarajevski kanton, Prvi svjetski rat, Savezna Republika Njemačka, Vrelo Bosne.

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

6) a) primijetiti – primjećujem, d) osmijeh – osmjehivati (2x0,50 = 1 bod)

7) ćilim, bašča, čudotvorac, ćevapčići

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

8) d) Klinika za plućne bolesti Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu (1 bod)

9) d) Nastavničko vijeće Osnovne škole “Mehmedalija Mak Dizdar” u Sarajevu (1 bod)

10) b) Vozila sam se tramvajem. (1 bod)

11) predsjednik, slušalac, jedanput, bežični

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

12) c) Mi bismo željeli posjetiti Zemaljski muzej u Sarajevu. (1 bod)

13) najjužniji, ljepši, predčas, volio

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

14) d) Turisti iz cijelog svijeta rado posjećuju Stari most u Mostaru i Tekiju na Vrelu Bune.

(1 bod)

15) c) Antun Branko Šimić, bosanskohercegovački pjesnik, rodio se u zapadnoj Hercegovini, a gimnaziju je pohađao u Širokom Brijegu. (1 bod)

16) osvještavati, otočje (2x0,50 = 1 bod)

17) d) On je u sarajevskom timu godinama, trenira u Košarkaškom klubu Bosna. (1 bod)

18) d) Najznačajniji srednjovjekovni spomenik je iz 1189. godine, a to je Povelja bana Kulina.

(1 bod)

19) autosaoobraćajni, četovođa (2x0,50 = 1 bod)

20) osjećaj, misleći, ćufte, čistačica

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

FONETIKA I FONOLOGIJA

1) b) alofoni (1 bod)

2) a) II palatalizacija / sibilizacija b) jednačenje suglasnika po zvučnosti (2x0,50 = 1 bod)

3) c) gradski (1 bod)

4) b) dvije (1 bod)

5) jednačenje suglasnika po zvučnosti; jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe

(2x0,50 = 1 bod)

6) b) čitalaca (1 bod)

7) c) glas (1 bod)

8) prva palatalizacija (1 bod)

MORFOLOGIJA

1) a) rod, b) padež, d) broj (dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

2) a) morfem (1 bod)

3) d) brojevi (1 bod)

4) morfologija (1 bod)

5) leksičke i gramatičke (2x0,50 = 1 bod)

6)

RIJEČ	VRSTA RIJEČI
Zastao	glagol
sam	pomoćni glagol
ukočen	pridjev
zaprepašten	pridjev
njihovim	zamjenica
mirnim	pridjev
pričanjem	imenica
više	prilog
nego	veznik
nesrećom	imenica

(pet tačnih odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

7)

RIJEČ	VRSTA RIJEČI
Izašao	glagol
je	pomoćni glagol

na	prijedlog
sokak	imenica
a	veznik
ja	zamjenica
sam	pomoćni glagol
gledao	glagol
za	prijedlog
njim	zamjenica

(pet tačnih odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

8)

RIJEČ	VRSTA RIJEČI
Stari	pridjev
kadija	imenica
je / gledao	pomoćni glagol / glagol
pred	prijedlog
sobom	zamjenica
valiju	imenica

(tri tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

9) c) prefiksalsnom tvorbom (1 bod)

10)

RIJEČ	VRSTA RIJEČI
Ove	zamjenica
su	pomoćni glagol
riječi	imenica
crne	pridjev
od	prijedlog
dubine	imenica

(tri tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

SINTAKSA

1) c) je padalo i je bio čovjek (1 bod)

2) punoznačne riječi (1 bod)

3) a) predikat, d) objekat, e) subjekat, f) adverbijalne odredbe

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

4) a) Unutar rečenična konstrukcija bez svojstva predikativnosti. (1 bod)

5) a) sastavna b) rastavna c) suprotna

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

6) a) mjesta, b) načina, c) vremena, d) mjesta

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

7) sintagma, zavisnim, dvije (dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

8) atribut i apozicija (2x0,50 = 1 bod)

9) a) Supstativni (imenički) rečenični član u zavisnom padežu s prijedlogom ili bez prijedloga kojem u rečenici mjesto otvara glagol. (1 bod)

10) a) proste i složene, b) proste sadrže jedan, a složene dva i više predikata. (2x0,50 = 1 bod)

SEMANTIKA

1) c) Semantika se bavi proučavanjem sadržaja, značenja i smisla jezičkih jedinica. (1 bod)

2)

Riječ	Osnovno (denotativno)	Izvedeno (preneseno, konotativno)
Srce	<i>Mišić u ljudskom organizmu</i>	<i>Ljubav, osjećanja</i>

Zvijezda	<i>Nebesko tijelo</i>	<i>Popularna, poznata ili slavna osoba</i>
Lisica	<i>Životinja</i>	<i>Lukavost</i>

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

3) Sinonimi su riječi koje mogu imati isto ili slično značenje

Antonimija – suprotno značenje

Homonimija – više različitih značenja

Hiponimija – sadržaj jedne riječi uključen je u sadržaj druge riječi

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

4) b) arhaizmima (1 bod)

ZADACI POVEZIVANJA

1) d; c; a; b; (dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

2) a - 3; b - 2; c - 1; d - 4 (dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

3) a - 4; b - 2; c - 1; d - 3 (dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

4) B; D; A; C; (dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

5) „Osman”- 3; „San ljetnje noći”- 2; „Guliverova putovanja”- 1

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

6) a) – „Ilijada“; b) – „Dundo Maroje“; c) – „Jedi mladog Vertera“(Jedi mladog Werthera);

d) – „Don Kihot“(Don Quijote)

(dva tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod)

Eksterna matura
2016/2017.

**BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI
JEZIK I KNJIŽEVNOST**

Identifikacijska bar kod naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI OVDJE

UPUTE

Pažljivo slijedite sve upute.

- Ne okrećite stranicu i ne rješavajte test dok to ne odobri dežurni nastavnik.
- Nalijepi identifikacijsku naljepnicu sa tvojom barcode šifrom u gornji desni ugao ove stranice.
- Ispit traje 90 minuta bez prekida.
- Testovi se rade sa trajnom hemijskom olovkom plave ili crne boje.
- Pišite jasno i čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.
- Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Vrednovanje zadataka:

- Ukupan broj bodova testa je 10 bodova.
- Ako jedan zadatak sadrži 2 zahtjeva, onda se svaki tačan dio boduje sa **0,50**, a cijeli tačan zadatak izračunava se **2 x 0,50 = 1 bod**
- Ako jedan zadatak sadrži 1 zahtjev, tačan odgovor iznosi **1 bod**.

Način pisanja odgovora – zadaci zatvorenog tipa :

ispravno

A.	☒
B.	☐
C.	☐
D.	☐

pogrešno

A.	☐
B.	☒
C.	☐
D.	☐

ispravljanje

A.	☒
B.	☐
C.	☒
D.	☐

Pre crtati pogrešan odgovor zatamnjеним kružićem

Upisati novi ispravan odgovor

**Ispravljanje pogrešnog unosa
- zadaci otvorenog tipa -**

~~(Arslanagića most)~~

Stari most

Prekrižen netačan odgovor

Tačan odgovor

Vrednovanje testova

NE POPUNJAVATI

(tabelu desno popunjava komisija za vrednovanje testova)

Ukupan broj ostvarenih bodova

Komisija za vrednovanje

Pitanja 1		Maksim. broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>I Uputa: Pažljivo pročitaj pjesmu i odgovori na pitanja:</p> <p><i>“Očiju tvojih da nije ne bi bilo neba u slepom našem stanu</i></p> <p><i>Smeha tvoga da nema zidovi ne bi nikad iz očiju nestajali</i></p> <p><i>Slavuja tvojih da nije vrbe ne bi nikad nežne preko praga prešle</i></p> <p><i>Ruku tvojih da nije sunce ne bi nikad u snu nasem prenoćilo”</i></p> <p>Vasko Popa: „Očiju tvojih da nije“ (Iz zbirke „Kora“)</p> <p>1. Šta simboliziraju stihovi: „<i>Smeha tvoga da nema zidovi ne bi nikad iz očiju nestajali.</i>“</p> <p>a) Da nema tvoga osmijeha, ne bih udarao u zidove b) Da nema tvoga osmijeha, ne bih savladao sve prepreke c) Da nema tvoga osmijeha, ne bi bilo ni prepreka na koje bi se spoticao</p> <p>2. Navedi stihove u kojima je pjesnik svoju ljubav iskazao kroz moć zagrljaja:</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>		<p>2x0,50 = 1 bod</p>	

Pitanja 1		Maksim. broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>III</p> <p>1. Pažljivo pročitaj stihove, a zatim zaokruži tačne odgovore:</p> <p><i>„Što ćutim, što je, ako ljubav nije? Al' ako je ljubav, Bože, što je ona? Ako je dobra, zašto je zlu sklona? Ako je zla, zbog čega slatka mi je?“</i></p> <p><i>Frančesko Petrarka (Francesco Petrarca), „Kanonijer“</i></p> <p>2. Koju pjesničku formu koristi Petrarka (Petrarca) u zbirci pjesama „Kanonijer“?</p> <p>a) elegiju b) himnu c) sonet d) ditiramb</p> <p>3. U kojem je književnom razdoblju stvarao Petrarka (Petrarca)?</p> <p>a) romantizmu b) realizmu c) baroku d) renesansi</p>		2x0,50 = 1 bod	

Pitanja 1		Maksim. broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>IV</p> <p>1. Dopuni rečenicu.</p> <p>Realizam se kao književni pokret javlja _____ stoljeća.</p> <p>2. Dopuni rečenicu jednim od ponuđenih izbora.</p> <p>Glavni lik najpoznatijeg romana Fjodora Mihajloviča Dostojevskog „Zločin i kazna“ zove se _____.</p> <p>a) Helmer b) Evgenija Grande c) Raskoljnikov d) Vronski</p>		2x0,50 = 1 bod	
<p>V</p> <p>1. Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora.</p> <p>Začetnikom slobodnog stiha u poeziji smatra se:</p> <p>a) Anton Pavlović Čehov b) Šarl Bodler (Charles Baudelaire) c) Volt Vitmen (Valt Whitman) d) Tin Ujević</p> <p>2. Sljedeći stihovi pripadaju _____ stihu.</p> <p><i>„Jedno dijete reče, Što je trava? Pružajući mi je punim rukama, Kako da odgovorim tom djetetu? Ne znam što je Trava ništa bolje od njega.“</i></p>		2x0,50 = 1 bod	

Pitanja 1		Maksim. broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>VI Pažljivo pročitaj uvodne misli romana, a zatim dopuni rečenicu. <i>“Pozivam za svjedoka mastionicu i pero i ono što se perom piše; Pozivam za svjedoka nesigurnu tamu sumraka i noć i sve što ona oživi; Pozivam za svjedoka sudnji dan, i dušu što sama sebe kori; Pozivam za svjedoka vrijeme, početak i svršetak svega - da je svaki čovjek uvijek na gubitku”</i></p> <p>Dopuni rečenicu: Ovo su početne riječi romana _____ koji je napisao _____.</p>		1 bod	
<p>VII Pažljivo pročitaj sljedeće stihove i odgovori na pitanja.</p> <p><i>„...Sunce u ranama mre I motri kako mrke bivaju Vrbe, crneći se crnim vranama...“</i></p> <p>1. U citiranim stihovima A. G. Matoša, „<i>Sunce u ranama mre</i>“ predstavlja stilsku figuru:</p> <p>a) epitet b) metonimiju c) personifikaciju d) metaforu</p> <p>2. Aliteracija je _____ _____.</p>		2x0,50 = 1 bod	

Pitanja 1		Maksim. broj bodova	Ostvareni broj bodova																
<p>VIII</p> <p>Pažljivo pročitaj odlomak, a zatim odgovori na pitanje.</p> <p><i>„Ja, crv, sitan i nevažan, šta sam mogao učiniti njima, slonovima? Kakvu sam im štetu mogao nanijeti?</i></p> <p><i>Ja sam pesnica koja je udarila u zid.</i></p> <p><i>Ja sam udarac koji boli onoga koji udara.</i></p> <p><i>Ja sam mali čovjek koji je zaboravio da je mali. Uvrijedio sam ih što se usuđujem da mislim.</i></p> <p><i>Ja, ludi vrabac, pošao sam jastrebu u pohode. Jedva sam izvukao živu glavu.“</i></p> <p style="text-align: center;"><i>„Tvrđava“, Meša Selimović</i></p> <p>O čemu ovaj odlomak govori:</p> <ol style="list-style-type: none"> O čovjekovoj moći u borbi protiv zla. O ljudskim nedaćama koje svaki čovjek ploveći kroz život proživljava. O ljudskoj nemoći u suočavanju sa problemima. O čovjekovoj nemoći u borbi protiv snažnijih od njega. 		1 bod																	
<p>IX</p> <p>Pažljivo pročitaj rečenicu i odgovori na pitanja.</p> <p><i>“Cvrkut ptica obasja sumorna jutra u dolini.”</i></p> <p>Izdvoji riječi iz rečenice i navedi koje funkcije u rečenici vrše.</p> <table border="1" data-bbox="130 1397 1043 1637"> <thead> <tr> <th>RIJEČ</th> <th>KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?</th> <th>RIJEČ</th> <th>KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>	RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?	RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?														Tri tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.	
RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?	RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?																

Pitanja 1		Maksim. broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>X</p> <p>1. Zaokruži rečenicu koja je napisana u skladu sa pravopisnim pravilima:</p> <p>a) Japan, zemlja izlazećeg sunca, je učestvovao u Drugom svjetskom ratu.</p> <p>b) Japan, Zemlja izlazećeg Sunca, je učestvovao u Drugom svjetskom ratu.</p> <p>c) Japan, Zemlja izlazećeg sunca, je učestvovao u Drugom svjetskom ratu</p> <p>d) Japan, zemlja izlazećeg Sunca, je učestvovao u Drugom svjetskom ratu</p> <p>2. Zaokruži pravilno napisan oblik</p> <p>a) Klima uređaj</p> <p>b) Klima – uređaj</p> <p>c) Klimauređaj</p>		2x0,50 = 1 bod	

RJEŠENJA TESTA - BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

ŠK. 2016/2017. GODINA

Broj pitanja	Rješenje pitanja 1	Bodovanje
I	<p>1. b) Da nema tvoga osmijeha, ne bih savladao sve prepreke 2. „<i>Ruku tvojih da nije sunce ne bi nikad u snu našem prenoćilo</i>“</p>	Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.
II	<p>1. - 2, 1, 3 2. -Himna pjesma upućena ili posvećena božanstvu. U XIX st. prihvaćena je kao svečana pjesma koja je izraz kolektivnog osjećanja jednog naroda. -Idila razvila se iz horskih pjesama, slavila je značajne ličnosti, veličanstvene pojave u prirodi ili neke uzvišene ideje.</p>	Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.
III	<p>1. c) sonet 2. d) renesansi</p>	Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.
IV	<p>1. od 30 - tih godina XIX stoljeća 2. c) Raskoljnikov</p>	Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.
V	<p>1. c) Volt Vitmen (Valt Whitman) 2. slobodnom stihu</p>	Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.
VI	<p>1. „<i>Derviš i smrt</i>“, Meša Selimović</p>	Tačan odgovor 1 bod.
VII	<p>1. d) metaforu 2. Aliteracija je stilska figura ponavljanja istih suglasnika ili suglasničkih skupina.</p>	Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.
VIII	<p>d) O čovjekovoj nemoći u borbi protiv snažnijih od njega.</p>	Tačan odgovor 1 bod.

IX	RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?	RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?	Tri tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.
	Cvrkut	subjekat	sumorna	atribut	
	ptica	atribut	jutra	objekat	
	obasja	predikat	u dolini	Priloška odredba za mjesto	
X	1. c) Japan, Zemlja izlazećeg sunca, je učestvovao u Drugom svjetskom ratu. 2. b) Klima – uređaj				Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.

Eksterna matura
2016/2017.

**BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI
JEZIK I KNJIŽEVNOST**

Identifikacijska bar kod naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI OVDJE

UPUTE

Pažljivo slijedite sve upute.

- Ne okrećite stranicu i ne rješavajte test dok to ne odobri dežurni nastavnik.
- Nalijepi identifikacijsku naljepnicu sa tvojom barcode šifrom u gornji desni ugao ove stranice.
- Ispit traje 90 minuta bez prekida.
- Testovi se rade sa trajnom hemijskom olovkom plave ili crne boje.
- Pišite jasno i čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova.
- Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Vrednovanje zadataka:

- Ukupan broj bodova testa je 10 bodova.
- Ako jedan zadatak sadrži 2 zahtjeva, onda se svaki tačan dio boduje sa **0,50**, a cijeli tačan zadatak izračunava se **2 x 0,50 = 1 bod**
- Ako jedan zadatak sadrži 1 zahtjev, tačan odgovor iznosi **1 bod**.

Način pisanja odgovora – zadaci zatvorenog tipa :

ispravno

A.	☒
B.	☐
C.	☐
D.	☐

pogrešno

A.	☐
B.	☒
C.	☐
D.	☐

ispravljanje

A.	☒
B.	☐
C.	☒
D.	☐

*Pre crtati
pogrešan
odgovor
zatamnjеним
kružićem*

*Upisati novi
ispravan odgovor*

**Ispravljanje pogrešnog unosa
- zadaci otvorenog tipa -**

~~(Arslanagića most)~~

Stari most

Prekrižen netačan odgovor

Tačan odgovor

Vrednovanje testova

NE POPUNJAVATI

(tabelu desno popunjava komisija za
vrednovanje testova)

**Ukupan broj ostvarenih
bodova**

Komisija za vrednovanje

Pitanja 2		Maksim. broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>I Pažljivo pročitaj odlomak i odgovori na pitanja.</p> <p><i>„Ondje i Tantara vidjeh gdje muči se žestokih muka. On u jezeru stoji, do brade pljuska mu voda; žedan hoće da pije, a ne može dohvatit vode. Kad se god starac sagne želeć vode se napit, odmah otkolokoće ona i gubi se, a oko njega crno se pokaže tlo, a božija suši ga sila.“</i></p> <p style="text-align: center;">Homer, „<i>Odiseja</i>“</p> <p>1. Gdje se još spominje Tantal u književnosti osim u ovom epu?</p> <hr/> <p>2. Šta označava fraza Tantalove muke?</p> <ol style="list-style-type: none"> Uzaludni pokušaji Najveće muke koje mogu čovjeka snaći Upornost Želju za napredovanjem 		2x0,50 = 1bod	
<p>II</p> <p>1. Poveži odgovarajuće pojmove.</p> <ol style="list-style-type: none"> Ep _____ „<i>Hana</i>“ Lirska pjesma _____ „<i>Ptice</i>“ Drama _____ „<i>Eneida</i>“ <p>2. Definiraj sljedeće pojmove.</p> <p>Ep - _____</p> <p>Epski junak - _____</p>		2x0,50 = 1bod	

Pitanja 2		Maksim. broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>III Odgovori na sljedeća pitanja.</p> <p>1. Drama „<i>Čekajući Godoa</i>“ je okarakterisana kao:</p> <p>a) drama karaktera b) drama intrige c) poetska drama d) drama apsurda</p> <p>2. Dramu „<i>Čekajući Godoa</i>“ napisao je:</p> <p>a) Henrik Ibsen (Henrik Ibzen) b) Herman Hese (Hermann Hesse) c) Semjuel Beket (Samuel Beckett) d) Anton Pavlovič Čehov</p>		2x0,50 = 1bod	
<p>IV</p> <p>1. Dopuni rečenicu.</p> <p>Renesansa se kao književni pravac u književnosti javlja u _____ stoljeću.</p> <p>2. Dopuni rečenicu služeći se ponuđenim odgovorima.</p> <p>Jedan od najznačajnijih predstavnika renesanse je _____.</p> <p>a) Molijer (Molier) b) Bajron (Byron) c) Gete (Goethe) d) Pertarka (Petrarca)</p>		2x0,50 = 1bod	

Pitanja 2		Maksim. broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>V Odgovori na pitanja na osnovu ponuđenih odgovora.</p> <p>1. Prvi bosanskohercegovački roman naziva se: (zaokruži slovo ispred tačnog odgovora)</p> <p>a) „Ponornica“ b) „Provincija u pozadini“ c) „Grozdanin kikut“ d) „Zeleno busenje“</p> <p>2. Dopuni rečenicu.</p> <p>Prvi bosanskohercegovački roman napisao je _____</p> <p>_____</p>		2x0,50 = 1bod	
<p>VI Pažljivo pročitaj uvodne rečenice romana, a zatim dopuni rečenicu.</p> <p><i>“Sve sretne porodice liče jedna na drugu, svaka nesretna porodica, nesretna je na svoj način.”</i></p> <p>Ovo su početne rečenice romana _____, koji je napisao ruski književnik _____.</p>		2x0,50 = 1bod	

Pitanja 2		Maksim. broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>VII Pažljivo pročitaj stihove iz pjesme Miroslava Krležę i odgovori na pitanja.</p> <p><i>“Sve više sam, sve luđe sam, sve tuđe i sve tužnije, sve tamnije, sve sramnije, sve biva ružnije. Sve hladnije, sve gladnije, sve ledenije, samoća prazna, jesenja, a biva sve jesenije...”</i></p> <p style="text-align: center;"><i>„Jesenja samoća“, Miroslav Krleža</i></p> <p>1. Koju stilsku figuru pjesnik koristi u ovim stihovima?</p> <hr/> <p>2. Koje riječi predstavljaju intenzifikatore u ovim stihovima?</p> <hr/> <hr/>		2x0,50 = 1bod	

Pitanja 2		Maksim. broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>VIII Pažljivo pročitaj odlomak, a zatim odgovori na pitanje.</p> <p><i>„Tako ću moći da vidim sebe kakav postajem, to čudo koje ne poznajem, a čini mi se da je čudo što uvijek nisam bio ono što sam sad. Svjestan sam da pišem zapleteno, ruka mi drhti zbog otplivanja što mi predstoji, zbog suđenja koje otpočinjem, a sve sam ja na tom suđenju, i sudija i svjedok i tuženi.“</i></p> <p style="text-align: right;"><i>„Derviš i smrt“</i>, Meša Selimović</p> <p>Šta simbolizira suđenje za Ahmeda Nurudina?</p> <p>a) Pokušaj započinjanja života ispočetka. b) Čovjeka koji se suočava sa svojim strahovima. c) Životno iskušenje. d) Čovjeka koji se suočava sa samim sobom.</p>		1 bod	

Pitanja 2		Maksim. broj bodova	Ostvareni broj bodova																
<p>IX Pažljivo pročitaj rečenicu i odgovori na pitanje.</p> <p><i>„Čovjek je dio cjeline i nesagledive beskonačne pustinje.“</i></p> <p>Izdvoji riječi i navedi koje funkcije u rečenici vrše:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>RIJEČ</th> <th>KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?</th> <th>RIJEČ</th> <th>KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>		RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?	RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI													<p>Tri tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1bod.</p>	
RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?	RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI																

Pitanja 2		Maksim. broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>X</p> <p>1. Zaokruži riječ koja je pravilno napisana.</p> <p>a) Banja Luke b) Banjaluke c) Banje Luke d) Banja - Luke</p> <p>2. Zaokruži pravilno napisano.</p> <p>a) Klinika za plućne bolesti kliničkog centra Univerziteta u sarajevu b) klinika za plućne bolesti Kliničkog centra univerziteta u Sarajevu c) Klinika za plućne bolesti kliničkog cetra unierziteta u Sarajevu d) Klinika za plućne bolesti Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu</p>		2x0,50 = 1bod	

RJEŠENJA TESTA 2 - BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

ŠK. 2016/2017. GODINA

Broj pitanja	Rješenje pitanja 2	Bodovanje																
I	1. U grčkoj književnosti, mit o Tantalu 2. b) Najveće muke koje mogu čovjeka snaći	Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.																
II	1. - 2, 1, 3 2. - Ep je opširno pripovijedanje u stihu o začajnim događajima u prošlosti ispričanim sa mnogo pojedinosti. - Epski junak je heroj, oličenje hrabrosti, neustrašivosti, kolektivnih ideala, etičkih vrijednosti i težnji jednog naroda.	Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.																
III	1. d) drama apsurdna 2. c) Semjuel Beket (Samuel Beckett)	Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.																
IV	1. XIV stoljeću 2. d) Pertarka (Petarca)	Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.																
V	1. d) „Zelena busenje“ 2. Edhem Mulabdić	Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.																
VI	„Ana Karenjina“, Lav Tolstoj	Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.																
VII	1. gradaciju 2. Riječ sve.	Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.																
VIII	1. d) Čovjeka koji se suočava sa samim sobom	Tačan odgovor 1 bod.																
IX	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 25%;">RIJEČ</th> <th style="width: 25%;">KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?</th> <th style="width: 25%;">RIJEČ</th> <th style="width: 25%;">KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Čovjek</td> <td>subjekat</td> <td>nesagledive</td> <td>atribut</td> </tr> <tr> <td>je dio</td> <td>predikat</td> <td>beskonačne</td> <td>atribut</td> </tr> <tr> <td>cjeline</td> <td>objekat</td> <td>pustinje</td> <td>objekat</td> </tr> </tbody> </table>	RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?	RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI	Čovjek	subjekat	nesagledive	atribut	je dio	predikat	beskonačne	atribut	cjeline	objekat	pustinje	objekat	Tri tačna odgovora 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1bod.
RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI?	RIJEČ	KOJU FUNKCIJU U REČENICI VRŠI															
Čovjek	subjekat	nesagledive	atribut															
je dio	predikat	beskonačne	atribut															
cjeline	objekat	pustinje	objekat															

X	1. c) Banje Luke 2. d) Klinika za plućne bolesti Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu	Jedan tačan odgovor 0,50 bodova, svi tačni odgovori 1 bod.
---	--	--

LITERATURA

- NPP

-preporučeni udžbenici:

1. Lešić, Zdenko (2003), Čitanka za prvi razred, Sarajevo, Sarajevo Publishing
2. Lešić, Zdenko (2003.), Čitanka za drugi razred, Sarajevo, Sarajevo Publishing
3. Spahić, Vedad i Kunić, Mirsad (2003.), Čitanka za treći razred, Sarajevo Publishing
4. Spahić, Vedad (2003.), Čitanka za četvrti razred, Sarajevo, Sarajevo Publishing
5. Kazaz, Enver i Ibrahimović, Nedžad (2006.), Čitanka za četvrti razred, Sarajevo, GIK „OKO“
6. Hadžiefendić – Parić (2006.), Naš jezik za prvi razred, Sarajevo, Sarajevo Publishing
7. Pjanić, Ratmira,(2004.), Naš jezik za drugi razred, Sarajevo, Sarajevo Publishing
- 8: Midžić, Senija (2006.), Naš jezik za treći razred, Sarajevo, Sarajevo Publishing
9. Hadžiefendić – Parić (2003.), Naš jezik za četvrti razred, Sarajevo, Sarajevo Publishing

STRUČNA LITERATURA

1. Halilović, Senaid (1996.), Pravopis bosanskog jezika, Sarajevo, Preporod
2. Isaković, Alija (1996.), Rječnik karakteristične leksike u bosanskom jeziku, Sarajevo, Svjetlost Sarajevo
3. Jahić, Dževad, Halilović, Senaid, Palić, Ismail (2000.), Gramatika bosanskoga jezika, Zenica, DOM ŠTAMPE
4. Lešić, Zdenko (2005.), Teorija književnosti, Sarajevo, Sarajevo Publishing
5. Lešić, Zdenko i drugi (2006.), Suvremena tumačenja književnosti i književnokritičko naslijeđe XX stoljeća, Sarajevo, Sarajevo Publishing
6. Solar, Milivoje (1994.), Teorija književnosti, Zagreb, Školska knjiga
7. Veličković, Nenad (2014.), Od slova do smisla (Književni pojmovnik za osnovnu i srednju školu), Sarajevo, Školegijum
8. Živković, Dragiša (1969.), Teorija književnosti (Čitanka sa obrađenim tekstovima i zadacima), Beograd, Naučna knjiga, Sarajevo, Svjetlost

Napomena – Dodatnu literaturu za izradu Kataloga čine i pitanja sa odgovorima koja su, po pozivu Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo, dostavili nastavnici /nastavnice Bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti srednjih škola Kantona Sarajevo.